

3178

సమీక్ష

జ్ఞాతయ సాంస్కృతిక పక్షపత్రిక
సంపాదకుడు విద్యాన బిల్లుసు సీతారామశాస్త్రి

5

1 11 90

2

—* ఈ పుస్తకం —

- 1) నవ్యా ద్రవ్య గాత్ర్య లో కళాసాగరి !
నారాయణ ద్విగారి గాథాభవనాగరి ! పేజీ 1
- 2) ధూ టి లోకజ్ఞతకు నిదర్శన గా ఎని కథ 4
- 3) వా ద లహరి (ద్య) 6
- 4) మూల మాధవము శిశ్వావ్యమా ? 7
- 5) రాజగుడి నామచర్చి 2 10
- 6) శేషున్న వేద 12
- 7) జానపద కేయ శా దర్శము 14
- 8) శుభకం గో 15

1 12 81 సం.విక రాజమ డ్రి ప్రత్యేక వికగా నలు దుగురి

10

2

2

చందా

సంవత్సరమునకు రూ 12.00

అర్థసంవత్సరమునకు రూ 6.00.

విడిప్రతి 60 పై

★ స మా లో చ న ★

* చాలీయ సాంస్కృతిక పక్షపత్రిక *

సంపాదకుడు : విద్యాన్ బులుసు సీతారామశాస్త్రి

Retired Telugu Lecturer, V. T J College, Rajahmundry

నవ్యాంధ్ర సాహిత్యంలో కళాసాగరం ! నారాయణరెడ్డిగారి నాగార్జున సాగరం !

- శ్రీ రామకృష్ణ వెంకటేశ్వరశర్మ, ఎం. ఏ

ఆధునికాంధ్ర సాహితీలతాంగిణిగలో ధగధగా మెరుగులు వెలిగే నాగరం నాగార్జున సాగరం! ఈ క్రమశృతిచదివిన వారికి నిజంగా ఇది ఎడారిలో ఒయానీ పునే అనిపిస్తుంది; ఏం చెప్పబడింది దని కాదు, ఎలా చెప్పబడింది అనడంలోనే శ్రోత్రదనం కావ్యంలో గోచరించగల దనదానికి ఈశ్వరీయే ఒక ఉదాహరణ. మౌనవత్సాహుత్యము నందించనట్టి ఎంత వ్యర్థ మనే, సౌందర్యమే కళకు సుతేత సదృశ మనే సత్యాన్ని నిరూపించిన మధురకావళాసారం ఈ నాగార్జునసాగరం! ఇట్టి మహా త్తర గేయకావ్యాన్ని రచించినది 'తెలుగులల్లి లలాటిరాజీప్రీ ఠేఖ' అయిన డా॥ సి. నారాయణరెడ్డి గారు!

'ఇహ్వక వంశక్షీంధ్ర చంద్రులకీర్తి కాములు నల్లడల కలయిరినననాడు' కచ్చితేతీ తరంగిణి పయి కింకిలులు త్రిశరణ కావ్యాల దెనలనింపిననాడు, శ్రీపర్వతాగమ్య నింపనాగర శాద్ధ భిక్షువుల విజ్ఞాన పీఠక మృగనాడు, శిష్టాదురి దిశ్చంద్ర సిద్ధాంతరీజములు భాగ్యం కాఖిలే సాగిపోయిననాడు' జరిగింది యీకళ. శ్రీపర్వతాన్ని శాద్ధ చైతన్యము లుగా నిర్మించే శిల్పంలో చేయబడిన కాదు పద్యరేవుడు. అతడు కళాత్మక జీవన మధ్యాసము చేయినాడు. అచటి కొద్దుల విశ్వవిజ్ఞానములో విద్యాధిని

కాంతిశ్రీ ఈమె ఒక నాడు పద్యరేవుని శిల్పనైపుణ్యాన్ని గుండర్చిస్తుంది. అతని కళాత్మకదృష్టికి ఆర్దిత యాతుంది. ఆమె సౌందర్యానికి పద్యరేవుకు కూడ అకర్షణశక్తి ఒకగోళ ఆమెయాపాన్ని చిత్రించి తనకళాత్మక భావన మెల్లడించి ఆ చిత్రపటాన్ని ఆమె కర్చిస్తాడు. ఆ సమయంలో వారియవుయను ఏదోమూల కాధ నమభవిస్తాడు ఒకనాడు శాద్ధమతి సిద్ధాంతమలను తెలుపు మతాచార్యుని ఘనాఘనస్వనము, పద్యరేవుని మంతాల వేలుగాన శీధువు కాంతిశ్రీ దెందమును దోలందోళితము సేయగా కడకు పద్య రేవుని చేరుకుంది 'అతడు ఉదయ మ్మయ్యె, ఆమె తేజస్వయ్యె' అతడుహృద యమ్మయ్యె ఆమె భవమ్మయ్యె' నిన్నట్లుగా, ఆపూర్వ మధురానుభూతులలో వారుతేలడం జరిగింది. విరహీణీయు, దోలందోళిత మానసయు అయిన కాంతి శ్రీకి చెలికత్తె మూలకీ దేదాపు లభించి నప్పటికీనీ, 'మానవతయే లోపించిన మత మెందుకు కాంతి నీకు, మతవాసనకాన రాని మహితజీవితము గడుపుము. అని పద్యరేవుకు బోధించినను వివచాలక ఒక రకు మతాచార్యుని క్రమశీక్షణకు లోపై అతడు నిర్దేశించిన పథాన్ని ఆతిక్రమించ లేక తాను వలచిన పద్యరేవుని, తనకళి మత మైనకళనుగూడ పరిత్యజించి సత్యాన్ని ఆయుధ్య ఆక్రమంతరవాసన తొలగి

పోనందున కలలుగనుచు పద్యరేవున పాదారవిందస్పర్శకొఱకు చేతులుచాచి అరిగి కన్నీరుగార్చి దుఃఖసాగరాన్ని సృష్టించుకుంటుంది. ఏకవిధమైన కళ సాగరంలోతరంగాలైదుఅన్నట్లు ఇంత భాగాలకు తరంగా లనిపేరు పెట్టడం ఎంతో సమచితంగా ఉంది. మరతరంగి లోని శుగులను పురుడించ చిన్నా నుడులతో తరంగాయమాంగా 4 కావ్యకథాసాగరం శృంగారాభి ఖంగా సాగునూ సాగునూ మాతాత్మ కాంతరససంగమంతో గంభీరంగా వ యడం ఒక విశేషం!

ఇ-కొ విచిత్రం ఏమిటంటే పద్య రేవుడు, కాంతిశ్రీ, గురుదేవు, మూలక ఆ నాలుగుసూత్ర లనే నాలుగు స్తంభాలకవి ఈకావ్య సాధాన్ని నిర్మించ ఆసేది. పద్యరేవుడు ఈకావ్య కథానా గడు. ఇతడు కళాత్మకదృష్టి గలవా 'అతడు సామాన్యమైన నమరకళ కడు', విశేషించి సౌందర్యాత్మకడు, విషయాన్నే కవి 'అతని తనవు గు రమ్ము అతనికి కన్పించును చైతన్యము నొక మగపురమ్ము' అని తెలియజేక ఇతడు ధీరవలెకుడుగా నిలించినా, పోషకుల అంతరాయం గలిగి నా సుఖురామాన్ని త్యజించడానికి గె వెనుదీయని విషయంలోనూ, మతంక కళాత్మక దృష్టి గొప్ప దని నిరూపి

విషయంలోనూ సోదాత్తుడుగా కనిపిస్తాడు! మరొకరైనా కళాత్మక దృష్టితో పరమాత్ముని కనిపించాన్నే తనకళినులంగా ఎంచి ఆచార్యాన్నే పంపిస్తున్నాడు. అపఖండానికి కాంతిస్త్రీని గూడా పంపింప కేయా అని ప్రయత్నిస్తాడు! కొన్ని కొన్ని దండర్లలో ఈపాత్ర అభివ్యక్తి కలిగిన 'కళాత్మక'మైన, అభిప్రాయాలు వారాయగడ్డిగానే తేమా అనికేస్తాయి ఉదాహరణ కొకటి - ప్రకృతిలోని ప్రత్యక్షమైన పరమాదృశ్యకళాత్మక సౌందర్యము నిర్దిష్టస్థాయిలోన నిద్రించును!

ఇక 'శిల్ప' - దగిన రెండవపాత్ర కాంతిస్త్రీ ఈమెమీద కాంతిస్త్రీ అయినా కళలోమాత్రం 'అకాంతి'గానే కనిపిస్తుంది ఈవిద్యార్థిని మత కళాత్మక దృష్టితో ప్రత్యక్షమైన గురుదేవ పద్మదేవుల ప్రభావమునకు కరపై, ఎటువైపు నిలువకలెనో తెలియక చిత్తముకలత పెడుతూఉంటే వారిరువురి పట్టుదలల గాడుతుంటే తూపులా - లిగిపోయి - మగ్గి 'అమె' మరారయి మత్స్యభూమిలో, అమెకు కళానిలయ మానందరాష్ట్రము, గురుదేవుని మతసూక్తుల ధర్మరంగము చేయుటం దెబల మామెలో మెండునూనగలే! దానే పలుకులనుండి ఆమె నీతియై ట్టిదో తెలుస్తోంది కనుకనే ఆమెకు, త్యమ్మ పరమీ బాధిపించి గాలిదేవరలతాగ్రముల నల్లన ప్రోసి! ఆమె పక్కదేవునకు అగమకునట్లుగా చేసివాడు! ఇంతకూ కాంతిస్త్రీ పరమాత్మ నే కనే నే సాధనరాలుగా కనిపిస్తుంది అయితే అనేక చేయడం అనేది మరొకరైనా దృష్టితోనా లేక కళాత్మక దృష్టితోనా అనే విషయాన్ని తేల్చుకోలేని సంకయాన్ని గలిగిన సాధనరాలుగా కనిపిస్తుంది 'సంకయా'త్మకమైన 'కళా' మొత్తంగా మననీక సంఘర్షణకు పొంది పాతకం సామర్థ్యానికి గురియగుపాత్ర యిది!

ఇందులో గురుదేవునిపాత్ర సంఘంలో కరడుగట్టిన మాధవివ్యాపాలనా, మరొకరైనా దృష్టికి ప్రతీక, పద్మదేవుడా లోపించినట్లుగా ఈగురుదేవుడు మన వర్తన సంరక్షణ మహాప్రయోజనము కొరకు మత మనే దృష్టిగలవాడు ఇట్టి దృష్టికి పరాజయం ఎప్పుడైతేవా రిప్పుడు మరి అదే జరిగింది యిందులో!

ఇక చివరికి తెలియన సుబాతపాత్ర, కాంతిస్త్రీ కష్టాలనిట్టూర్పుల కామె ఒక ఓదార్పు కావడానికి ప్రయత్నించండి పద్మదేవుమకాంతిస్త్రీ సంఘపతికులై రని తెల్పి మున్నగా వెన్నురిట్టి కాంతిస్త్రీని మేల్కొల్పి! సుగుణాత ఈ గుణ? కడకు కాంతిస్త్రీని ఓదార్పులేక సుబాత 'నిజశీత్ర' గలిగిరాకురీరధారల తోడ ఆమెనిమునమాత్ర ముమనముచేసే నమకు కవి 'అంతకన్ననుంచి ఆమె చేయునదేమి? అత్రునేనవకన్న అతిపావనమేమి? అని సమర్థించడం జరిగింది ఓదార్పుకు ప్రతీక అయిన ఈమెలో వర్ణంజనావృత్తితో గూడుకొన్న మాట 'తేయ్యగూడ గలద ఇలా ఆనడానికి, తోటలోపలి పుచ్చకోటి నేర్పాడే, నీటిలోపలిపద్మవాటి కేరెంచితిని, ఎమె తెలి! నీవిం గా మారిపోయితిని? 'పద్మము'పై పంచప్రాణాలు నిల్పితిని' అన్న వాక్యాలు తార్కాణాలు ఇవటి 'పద్మ' క్షోధ్యవ్యాత్మకమైపద్మ - కమరంగాను, అరవిందపరంగాను అర్థాన్నందిస్తోంది!

ఇక కథాకళనవిషయం - కథ ఒక కాల అయితే కథాకళనం ఒకల్పం అవుతుంది అలాగల్పంలా తీర్చిదిద్దడానికి కవి! ప్రతికలనే పనిపాడినం అగయం 'కవి'అయినవాడికి విషయము చిత్రించే 'పెన్ను ఉండాలి' అని యొకప్పుడు కవి చెప్పినట్లుగా నిజంగా నీకే! అప్పుడు ముంది కథాకళన విషయంలో ఇంతటి వర్ణనలు ఈయనమాటల్లోనే చెప్పి లంటే వివిధ వర్ణన రక్తములు, విమల

భావాభివ్యక్తములు! ఇందలివర్ణనలు దాత్ర భావనామయము లనడానికి ప్రభుమతరంగంలోని తమవర్ణనం ఉదాహరణం - 'చిక్కయ్యాత్మ' వంచింపకెంతో ముద్రభాగములకలె తమములు 'గ్రమ్మ' లోకం చిక్కయ్యాత్మవంటిది వాన్నివంచింపడానికి తమము ప్రయత్నిస్తుంది కాని వంచింపలేదు ఇలాంటి ఉదాత్తమైనవారి కనే ద్విరీయకరంగానీ ప్రాతఃకాల వర్ణనలోగూడ 'ఒంతుపొత్తుని మనసిక నిగ్రహకత్తి' కయ్యోడ్డిపాటు లోకకామ నలవేరి, రాత్రి సంతము గుప్తరక్తితో పోరాడి నీకటులు పయ్యడినను దిగంతాలబడి, ఒకమహాక్షాని మాభిగిరానామ బాపులేక రేడలు విప్పవినలభావన భంగి, ప్రాచీదిగంగ వాఫాలరంగముపైన కనుమించె స్వచ్ఛమౌనముకాంతి గుచ్చము, అని త్రివింపింపచేస్తూ 'ప్రాచీన ప్రాప్త'ప్రపంధముదలకే వర్ణనలలోభద్రాయిత ముగ్ధాన్ని రచయిత 'భావదేవుని మెదటిబంగారం కిరగము పడతి రూపుమదార్పి నకున నేర్ప ననంగ' కాంతిస్త్రీపద్మదేవుని చేరి దని వర్ణించడంలో భావంతిమనోహరం! ఇలాగే తృతీయకరంగానీ కాంతిస్త్రీపద్మదేవుల సంయోగాత్మకమైన 'అతడు చంద్రుడాయె అమె చంద్రికాయె, అతడు రంధ్రికాయె, ఆమెమార్గనయాయె' ఇత్యాదిగా వర్ణనాత్మకంగా కల్పన చేయిచిన రూపాలంతారాలు వారి ఆభేదాత్మకమైన అనురాగ సాధనరక్షణ కేర్పరించిన మనోహర ప్రాకారాలనే చెప్పవచ్చు ఈనామకానాయకుల ఇవటి భావమైకత్వతా సమోధిలో ప్రకృతిత్వమల సారవశ్యం ప్రత్యక్షమవుతుంది తృతీయకరంగానీ అతడుగా భోజరాగానాపముచేసే ఇవడే ప్రగిని నిల్పానిప్రావరణి చూచెనని ముందు వర్ణనను చమత్కార భంభంగా కవి కథలో కలిపివేచాడు. కథాకథాకథనం

కథలోనే కాక వర్ణనలలోనూడే ఏర్ప
ఱచా రసదాని! ప్రథమకరంగంలో
సాయంసంధ్యాకాంతల్ని కల్గిస్తూ 'బాద్ధ
భిక్షు పరాబద్ధ కాషాయ వర్ణముల
వస్త్రాల దిశాంశముల రెపరెపలాడే' అని
పరిశీలన కలుగుట నిదర్శనము.

ఇక సంభాషణాత్మకంగా సడచిన
కాలక్షిప్తాధారణి పరిశీలిస్తే ఈ రకమైన
రచన కల్పితానామకంబిన్ని సామ
గరితీతి చేసి రచయిత నాత్రమే వీనిని
చేయగలడు చేటి విజయ సాధించ
గలడు, రచనాప్రక్రియలో పట్టిదెల్లా
మంగళము, మట్టిదెల్లా మత్రియము
చేతగలిగిన దా నీ వారాయగ నడిగారు
నిత్యము నీసాహిత్య పోషి-త్యాన్ని
చేయవలెననడంబట్టి ఈ రకమైన రచ
నలో సిద్ధమస్తురై బ్రహ్మత్యాన్ని అందు
టవూ రనే చెప్పాలి ఇందలి మూటలు
ఒక్కొక్కచోట రసమన్నుర్చి గలిగించే
తేనెల తీపుల, పరస్పర స్పృశ భావ
ప్రకటన క సుకాల లయ్యయు కొం
డొకలో భావగర్భిత లయ్యయు ఇలా
అనడానికి తరువతరంగంలాని మూతా
కాంతిలంపామగమే నిత్యమంలాన్ని
చోట్ల చక్కని ఆగ్రాహ లన్నాను ఇలా
అనడానికి ఈ తరంగంలాని మూతా
కాంతిలంపామగమే ఉదాహరణం
మూత కాంతిలం

“నీవు పద్యావ్యాయుడు నిందువన్నలజేరి
కృష్ణదేశీకటుల క్రిడించుచుండురని
మతకక్రమైవ మృత్యుభూషణేతురని
గుసగుసలు

అని ఇంకనూ ఏమొపల్క బోవుచుండగా
కాంతిక్రీ మోక్షాదుకున్న సుబాత వారి
అమెలో

‘అమ్మ! ఇంక నవ్వించ

లేను చాలించనో, (మితంపూరి) ,

అని అచటినుండి లేవబోయాను, పూత్రల
మౌననిగ సంఘర్షణను చిత్రించు వప్పుడు
అతడరచును కనుకటి కుప్పి లేకములు

సినిమాలో (Flash back) ప్లాన్
చ్యాక్ వర కమల కట్టించివట్టి రచనా
విధానం గూడ యిండుమడుం విశేషం!
వట్టిర తరంగంలో పచ్చవేపువి వచస్సం
భారంతో కాంతి క్రిమ్యదయ మును
కొంతసేపు కదలక చిలవాల్సియుండగా
ఇంతిలో

“నీవు గుఱువ్వనెడి ఎంద
మాచికొఱకు అట్టుసాచి
తిరిగితిగా కుదకు గుఱు
పరితపు నగట గజము!”

ఇత్యాదిగా బోధించే గురుదేవుని
రూపంతోనా నవదం, ఆమె కెవ్వ మని
'గురుదేవా గురుదేవా ఆపరాధవృత్తి నిది
మృగుతకపోలమృదులు వా యించునొనె'
నవదం 'తె వి యొనికె దృశ్యంతాల్'

ఇది రవగూడ జరమా, జీరమా,
కండ, గుండ, గజపదాలకు వాడడం
గూడ రచయిత పనివాడితనం వ్యక్తి
మాకుంది చతుర్థ కరగంలో మూత
పల్లి - ౧౬౭౧ | వాయుబడిన

ఓహో! వాగుంటే
 లో చేతులు ఒప్పొంగి
 చెప్పులసిన మడుల
 కప్పివేసెను సుమ్మ
 పద్మదేవుడు కాంతి
 పతితులై రసిసంఘ
 మంత వింతగ కొడి
 యొ కూనె నోయనీ

నీవు వాన్నలమీద
లే వరింపగ కిక్క
పుల కండ్లలోన ని
ప్పలు పోషి కంటులాయ్,

నాటువనే నక్కనిదిక్కని పలుకుట
 దింకపు పొంగింతో సాగడం ఒకవిశేషం
 ఇలాటనడానికి ఇది ఉదాహరణ -

‘అనాంకార మద నట్టిగి
అచ్చయగా వేరుపురుగు
అదిపుట్టిన నాటినుండి
అక్కనానమ్మ తరుగు’

ఇక ఓడో విషయాన్ని పరిశీలిస్తే
ఇది గోదావరం కనుక ఇందు మాత్రా
చ్చంద్రుని భావాను గూఢంగీకరింప
సూచించు చూపుచుండమనగా రచయి
తలే వాడుకదే దాని చెప్పాలి, పంచమ
తరంగాలో పచ్చ దేవుడు గురుదేవుని కడకు
వచ్చి 'కాంతిలేకీ ఒక్కమాట చెప్పి
పోయెద నని హాసంతోషిత్యమున
బంధరహితుడైన అన్నానరతి పరిశీ
లించును కవిగూడా అంతగా ఘోర
బంధములేని (వచనముకంటే) గోదావర
తెలియకడం పైని అయినీ తాత్కా
లం! ఆ గోదా మున

ఎలిమెంటరీ తరగతులనుండి ద్వితీయ తరగతులవరకు అన్ని తరగతుల కృత్యమును, పాఠములు, జనరలు బుక్కు, పాఠముల ధరలచేత వాటిని పొందగలుగుట, నీ కృత్యములను సమయమున ప్రవర్తింపజేయు బుక్కులు -

ఎ. ఆర్. విజన్స్

విజయవాడ-1.

‘డిక్టను విడవాడు మంచు నీడు
తెలుపుట కోసర మై రాతెడు
ఆమెతోడపలికెక్కమాట
అగుపించునుమిగి ఇచ్చోట’

కొన్ని గేయాలు విశ్వనాథపారికి పై
రసాని గేయాల ఫణితి క్షుధిస్తోం
దేదానికి ప్రభువరంగంలో వద్య
దేవుడు శ్రీ పరశరాన్ని పాదభావంతో
శిల్పించుచుండగా తీర్చిదిద్దడాన్ని వర్ణించే
గేయం ఉపాచారం.

అంటిని వనమధ్య
లలిత సాలశీతిః
కాభావంబనము
గులుపు మాయాదేవి
కడుపువల్లగ పుడమి
బడి ఏడడుగులమున్
నడిచి బద్ధస్యమి
నిలిచె, అతనిప్రతి
అడుగులో అబ్బుత్య
మొలిచె!

మొత్తమ్మద పక్షికి రక్షికి గలభుర్
నామే ప్రధానకథాభీజంగా గలిగి, మాన
వత్వంలేని మతంకన్నా మానవత్వంగలిగిన
కళయే మిన్న’ అనే సందేశాన్నిస్తూ,
సంకయాత్యా వివశ్యతి అన్న ప్రాచీన
నూత్తిని సమర్థించే ఈ వాగజ్ఞనవాగర
కావ్యాన్ని ఇంతగా సాహిత్య కళా
తంత్రాధుంకృతిమాలికాకృతిగా తీర్చి
దిద్ది డా॥ సి. వారాధ్యునిగెడ్డిగారుధన్యు
లైవారు. కవివల మూర్ధన్యులైనారు.

మహాలక్ష్మి నరసింహ & కో

పేటరు, కాగితో, బుక్

&

జనరల్ బుక్స్ ట్రస్టు.

నీరవ్యసంతు, రాజమండ్రి-1.

దూర్ఘటి లోకజ్ఞతకు నిదర్శనంగా తిన్నని కథ

- శ్రీ కె.హెచ్. సుధాకరరాజ్, ఎం. ఏ.

ఆదిమమానవుడు ముట్ట మొదట ఆడ
పులలోనే నివసించేడివాడట. అతనికి
పరిగాభాషయే రానివాడు వాగవికర తెలి
యక కనీసంవ స్పృధామైనా లేనివాడు,
అతని జీవనవిధానమే వేరుగా ఉండేది.
వారు ఆదివిలో కొందరు కలిసి ఒక్క
గూడెం గుంపుగా నివసించేడివారట.
వారి ఆహార పదార్థాలు ఆడవిలోనే
దొరుకు వండు నివ్వరి ధాన్యము మొదలగు
నవి. ఈ విధంగా ఆనాగరికంగా జీవిం
చినానూడే వారికి దైవభక్తి మొందు.
వారు దేవుని చక్కగా భజించుచు, జాత
రాలు చేయుదురు, వారిచేతరకు సరిబలులు,
జంతుబలులు నూడ జరిపేడివారట,
దీనికి ధూర్జటి మహాకవి రచితం లైన శ్రీ
కాళహస్తిమాహాత్మ్యము సందలి తిన్నని
కథ చక్కటి విదర్శనము.

తిన్నడు ఘోర జన్మలో ఆగమ డట.
ఇతడు శివుని అనుగ్రహమున తిన్నడుగా
జన్మించి శివసాయజ్యం పొందివాడు
ఇతడు త్రుట్టింది ఒక చెంచు దొరకు.
కాబట్టి ఆ చెంచుపిల్లలతోనే చక్కగా
అటసాటలు నేర్చి, విలవిల్యయం దారి
లేస వాడై చివరకు శివుని కటాక్షముతో
కరుణింప బడి శివసాయజ్యం పొందెను.
ఈ తిన్నని కథలో ఆధునిక ప్రజల జీవన
విధానము, ధూర్జటి తనప్రబంధంలో తన
కాలంనాటి చెంచుల ఆధునిక జీవనవిధా
నము చక్కగా వర్ణించివాడు. ఇందులో
తిన్నడు మిగిలిన పిల్లలతో అడుకొను
ఆటలు బహుళం. రాయల కాలంనాడు
అదేవారేమా.

‘చిట్ట పాట్లకాయ నీవీసంగకారతి
(గుడుగుడు గుంచాలు, వంకనగడి)’

... ..

ఇతడు తెల్లిన ఆటలలో నేడు మనకు
కొన్ని మూత్రమే కన్పించుచున్నవి,
వారిలో కొన్ని గుడుగుడుగుంచాలాట,
డాగిరి ముచ్చటలలు అంటే దాగుడు
మూతలు, గ్రచ్చకాయలు, తెన్నెల
వప్పులు, తన్నువిల్లి, విల్లిగోడు, చెండు
గట్టిన బోడి, ఉప్పున బట్టె మొదలగునవి.
గుడుగుడు గుంచాలు :

‘గుడుగుడు గుంచం గుంచేరాగం
పాములపట్టుం ...’

ఈవిధంగా నేడు పాడుచు ఈయాట
నానుదురు.

దాగుడు మూతలాట నూడ నేడు
బహుళ జనప్రచారంలోనిది. గ్రచ్చకా
కాయలు - ఈయాట నేడు ఆడపిల్లలు
మాత్రం ఎక్కువగా ఆడుదురు. బహుళం
నాడు ఆడ మగపిల్లలు నూడ ఆడే
వారేనా. తెన్నెలవప్పులు - ఈయాట
నేడు పిల్లలందరు కలిసి చెండు జట్టుగా
విడిపోయి ఒకరికి తెలియకుండ ఒకరు
చుక్కలు పెట్టుదురు. తర్వాత ఒకజట్టు
వారు పెట్టిన వప్పులు వేరొక జట్టు వారు
చెరువుదురు. ఆలా పోగామిగిలినవాటిని
లెక్కించగా ఎవరివి ఎక్కువగా ఉంటే
వారు గెలిచినట్టు దీనిని తెన్నెల రాకు
లందు ఎక్కువగా ఆడుదురు. కాబట్టి
దీనిని తెన్నెల వప్పులు అని యందురు.
తన్నువిల్లి - అంటే వాగోక టన్నిట్టుంది.
నేడు కంటిపిచ్చు అని అడుతారు. ఒక
దైవుశవోక దైవుశమొక్కం కి గడులుగా
గీచి వారిలో ఒకరెంకి వీచును మొదటి
గడినుండి నేయురు అలామొక్కం ఎని
గడులు విపోవేవరకు దాంట్లో ఒకకా
లితో గంటుకూ తెల్లి దానిని బయటికి
తన్నుదురు. అలా అన్నిగడులు అయిన
తర్వాత తలపైనుండి వెనుకకు చూడే

జాతీయ సాంస్కృతిక పక్షపత్రిక

వందా వేది అది ఏ ఆరలో పడితే ఆ ఆరలో X ఆకారమంతో గీయుదురు. అప్పుడు రెండవవారు ఆ ఆరలో కాలు పెట్టటానికి వీలుండదు. అలా ఎవరు ఎక్కడ ఆరలు గల్పితే చారా ఆటలో గల్పిస్తాడు. ఇది ఈ యాట స్వరూపం ఆరన్ను బిల్లి అంటే బహుళ ఇతే కావచ్చు నని వాయభిప్రాయము

బిల్లిగారు - ఇది సామాన్యంగా నేటి కిది ఈవిధంగానే వ్యవహారంలో ఉంది! ఈయాట ఆరాటి ఆటవివల పిల్లలు ఆరే వారేమో

చెండ్లుగట్టిన వాడి - ఇది చెందాట యని నేటికిని పిల్లలూడు కొనే ఆటయని చెప్పక చెప్ప వచ్చును.

ఉప్పున బల్లెట - ఇదిగూడ ఈదు మనపల్లెటూళ్ళలో సామాన్యంగా రాత్రి వెళ్ళేల వేలలో ఆడెటి ఆట.

ఈ విధంగా భారతీ తాలంసాటి ఆటలు కొన్ని నేడు లేకపోయినవన చాలవరకు నేటికీ జన సామాన్యంలో నున్నవే.

ఎక తిన్నని బిలువివ్యసన గురించి కల్లం చును ఆరితుపయోగించిన పిల్లన, గురించి చెప్పివాడు. తడవిల్లు, వెనరు బిల్లు, పెలకుబిల్లు మొదలైనవి తనబిల్లుగా వాడు కొనేడివా డని చెప్పివాడు. బహుళ; రాయల కాలంలో చెంచులు, కొయలు ఈగళం నిండ్లనే ధరించెడి వారేమో

తరువాతి నాను జరుపుకొను కాల్రేని జాతర సుదర్భమున నేట విశేషంబునకై వెళ్ళు గమయములో ఆచెంచుననిరల అంతరగణ ఈ విధంగా ఉన్నా కట. వారు నెపులిపురి కుండు ధరించినారట, చెవిలో నెమలి పింపుపు వారిలుపెట్టినారట. వారు పెద్దపెద్ద ఆటలనే నీరలుగా ధరించినారట, కొప్పులలో కురున పుచ్చు ములు పెట్టినారట, వారి ఎత్తున పాద ములైలాక్షరమును పూసికొనినారట. కళ్ళకు కాటుక, పుడుకు పచ్చిపూడి,

జవ్వదిఇలాంటిడుగంభద్రవ్యములు కలిపి దేహములపై బట్టించుకొని యుముఖులూ విర్యావములతో అనుడవిలో తిరుగు చుండి రట. ఇంతట ఈవానవ ము కవి గారి ముక్కుపుటముల కెలా తగిలిందో మరి అవాడు చెంచు కనితలు ఈవిధంగా అలంకరించుకొని నగరమునకు వచ్చెడివారేమో. ఇరవీయు ఈవాడు వాగరక స్త్రీలు వాడు చున్నప్పటికీ కృత్రిమ మైనవి, అవాలోగ్య కరమైనవి కానివారావాడు నిరసింతులయే అడవిలో కాబట్టి వారి ప్రతి ఒక్కరికి (Fresh Medicine) అక్కరపడగలగలేదు. చివరే మరి రాయల కాలంలో అంకితనా లిమెడికేషన్ రట అలాంటిది ఈ ప్రకృతి బ్రహ్మధములు స్వచ్ఛంగా లభించు కుండునా? ఇలాంటిది వ్యచ్ఛమైన కరీరాలకు పులుముకో నెడి వారు కాబట్టి ఆటవివరలతో ఆలోచ్యముగా ఉంటారు

ఆచెంచులు వారి కాల్రేని దేవత చేయునైవేద్యములుగూడ ఎక్కనికయ్యా పాకములతో వరించినాడు వారు నిర్గుణ భావ్యంతో పుష్కలంగాంటిఅన్నాన్ని కండినా గట. చెయిమ్మలము పాలతో పాయసములు తియ్యారు చేసినా గట కీసకి లియ్యముతో పండినట్టి వడుములు చేసినా రట ఇంకా పిండితోనే కూరలు ఆనేకవిధాల జంతువుల మాంసములు వండినారట ఈవంటకాలన్నియు గంప లలో కావళ్ళలో పెట్టి, అడవరకు బలి పెట్టటకై గొప్పవైన అడవి ఉడ్ల మృగములను పట్టుకొని తిప్పట,డప్పు, చప్పు కృతీమ, ఎండిన సారకాయల బుజ్జలనే కిన్నరలుగా చేసికొని వాయించుచు, గుమ్మటల చప్పుళ్ళతో, కొమ్మలతో ఉడుచు, కాల్రేని గుడికి వెళ్ళినారట ఇంత ఆర్యాటంగా నేడు చెంచులు చేస్తారేలేదో. కానిభూగతిగారి కాలం లో చాలా అద్భుతంగా చేసినట్టుంది. మరి మన కవిగారు వారి కేషభాలంటే రాచనగరుకు వచ్చినపుడు మూచినా రను

వందా మరీ ఈ సంప్రదాయాచారాలు ఎక్కడ ఉన్నాడోమరి. ఇదంతా అతని లోకజ్ఞతను చాటుతున్నది కని ఒక కావ్యమున వాయువలె నన్నుతో అతని కేవలం కవిరా కాకుర్యముంటే సరిపోదు. దానికి తోడు సరైన లోకవిషయము గూడ చక్కగా తెలిసి ఉండాలి. అతడు పండిలి పామర జన సమాదరణీయుడు. అప్పుడే అతని కావ్యం లోక కళ్యాణం కొలవ ఉపయోగ పడుతుంది. అట్టి ప్రతి భావాలనుకూల గలవాడు కాబట్టి అట్టి వారి ఆచారవ్యవహారముల చక్కగా రూపు కట్టించినాడు నేటికిని పల్లెలలో గూడ, గ్రామదేశాలను చేయునపుడు అలాంటి తరంగములతో ఉంటుందను కొండి ఆవిధంగా వారు కాల్రేని కొలిచి ముగిచి కోకా తిన్నది! నేట నేర్పుటకు గాను సరియైన వారిని తెంటునంది ఆలోచనకర వేటనిమిత్తం దశ్యు చాటిం చినా డట వారి నేట సామగ్రిని గూడ మనకిదిగాను చక్కగా వర్ణించినారు. వారి నేటనేమో లోక ఉన్నాయంటే తెర చీగచీగడట్లు, గ్రాగుడుట్లు, దొడ్డికల, ఏటికల, వండేటికల, పండికల, మకరకల, యెలికల ముదలైన కలలును లీకుకొని పోయినా గట నేటకు ఇన్నిరకాలైన కలలు కావలయు నన్నమాట తెరచీర కట్టలంటే అడవి పచ్చగా ఉంటుంది కాబట్టి వేటగాడు గూడ అడవంశి దక్షులు ధరించాలి. తెగచీరలంటే అవియే కాబోలు.

కుండేటికల అంటే అగినన్నని దాచములు కలిగియుంటుంది కీసని కుండేళ్ళు తిగుచువెళ్ళే దోకలలోకర్త్రాంత పండిల అంటే చాలా బలంగా ఉంటుండేమో. ఇంకా రెండుమాడు రికాల కలలు గూడ ఉన్నాయట ఈనాడు పల్లెటూరివారు గూడ వేటకు పోతారు గాని ఇన్నిరకాల కలలు వాడటం అరుదు. బహుళ ఇవన్నీ కృష్ణరాయల కాలంలో రాజు నేటకు వెళ్ళు నపుడు వారేవారేమో. ఇంకా

ఇదియేగారక వారు బిక్కలు, నీవ్వంగులు ఎద్దులు, ముంగిసలు, పిటిని గూడ వెంట పట్టుక పోయేవారట. వలలోపడక తప్పించుక పోయిన వారిని వేటబిక్కలు వదలాయి ఇదిగాక బోనులు, చిక్కములు చిగురు కండెలు, తీపుతాళ్ళు, బడితాళ్ళు తలముక్కు మున్నగు త్రాళ్ళుగూడ పిటి కొని పోయినారట నేటికిని వేటవ పోయేవారివద్ద వీనిలో కొన్నిమనవ కన్పించును ఈవిధంగా వారు పులులు, తేళ్ళు, వరంగములు, దుప్పలు, కొర్రవ గండ్లు, భట్టాకాలు, చముప్పగాలు, ఎనుపోతులు, కిన్నారి పిల్లలు, మున్నగు జంతువుల నన్నింటిని పట్టివేటాడినారట. ఈవిధంగా తిన్నచుకొన్నిన పండినొక దానిని తయము కొనుచుపోయి అది కొంత చూచించోయి మాయం కాగా ఆచచ్చల ఒక కిరలిగమున చూచి అది యాయడ విలో ఒంటరిగా ఉందని భావించి అతడు తనయింటికి రిమ్మని పిలిపి యిటువంటి కొండవరిలో నొంటిండులులకి పింగముల్.

అలాగే

కొండలఁ గోనలం దిరిగి క్రొవ్విన్ పండులను, లేళ్ళను వేటాడినీవ మాంసం, నివ్వరి వియ్యంతో అన్నం, వండి పెద్దనయ్యా! సామీ తినవయ్యా అని పిడుస్తాడు. అలాగే అతడు తనయింటికి వచ్చినచో వానావిధాలపండ్లును వారి చెంచెలు తెచ్చిస్తానని చెప్పాడు. వానిలో అడవిలో దొరుకు వానావిధములైన పండ్లను మనవ తలుస్తాయి. నేరేడు పండ్లు, వెలయాటి పండ్లు, కొండమామిడి పండ్లు, దొండపండ్లు, పాలపండ్లు, నెమ్మి పండ్లు, బరివంక పండ్లు, చిటిముడి పండ్లు, కలికిపండ్లు, తొడివెండపండ్లు, తుమ్మికి పండ్లు, బానపండ్లు, గంగ లేగుపండ్లు, తెలగపండ్లు, పుల్ల తెలగపండ్లు, మొది పండ్లు, వంకెన్నపండ్లు, (వక్కెరిపండ్లు) బలగుపండ్లు, మొదలుగాగల పండ్ల

శివానందలహరి

- శ్రీ వి ఆర్ పతి.

* పాగరముఁ జిలక శక్తియు లేదయ్య
ప్రియభోజనమ్ము నేపెట్టగలుగ,
వేటాడు విద్యలో విజ్ఞానమేలేదు
కొరువ ప్రముఖ నే మార్చగలుగ,
పాతాళమును చీల్చు ప్రజ్ఞయు లేదాయె
ఒప్పుగా మారాల నొసగ గలుగ,
అతాళ దిగి నరుగంగ లేనయ్య
తిలపైవ బాద్లి నిలువగలుగ,
సలుపలే నైతి నే ఉపచారములిక
ప్రేమనందవ వనమందు విరిసినట్టి
మానసోత్పల ముకటి సమర్పణమ్ము
చేతగలవాడై గైకొమ్ము చిన్నిలాస!
* విమల చరిత్రుణ్ణన్ ప్రబల
విక్రక కీర్తిగడించు పాపు హృ
త్కిరణల దళమ్ములందు తిరు
గంగ సదాప్రియమాను నీవ, ఆ

యమని యురమ్ము కన్పిలి వ
టా! అరలే! అపు డెంత కంచె, నీ
దు మృగు పదాలు నే సలుపు
దుక్ పరిచర్యలు తాపు మిశ్వరా!

* నీరజబాంధవుం డొకడె
నిగిని నేలను కారుచీకటిన్
దూరముచేసి తావెలుగు
తో కనిపించు కదయ్య లేద! నే
తీరుల భామకాటి సమ
లేశదనే విను కాంచ బాలనే!
బౌరీ వృందంతరాన గల
అంధ తిమస్సు తొలంగు లెప్పుడో!!

* అలకతినమ్ము వాడి శృద
యమ్మని ముందర మీమ నన్నికన్
పిలుచు వటంచునీ తలచి
ప్రేమకు, కొండలలో వనించగా
అలదడినావు, లేకటు
మహాభవనమ్ములు యజ్ఞ చేరిగో
వలదని నిలువేల గిరి
వాసిగ, వాసిగ నన్నుఁ బ్రోవగన్!

* ఈవు సమస్తభూతమల
కెల్లను రాజపు, రాజులైన నీ
నేదివి సర్వశానిధవ
మేదియు చూపి ముదమ్ముకూర్చనే!
కావున విశ్రయా పశువు
గా, మనుచుండిన బోటులేదురా
దేవ! దయాకిరా! పశుప
టి! కరణమ్ముక నావనీవెకాగి!!

* న్యాయమె నీవ 'వక్రగమ
నయ్య' 'పశుశక్య' మిశ్ర 'కళింగము'ల
నాయుడ లేవు, కాని కరు
ణాకరి! లోపములున్న వాటినే
బాగే యొన కూర్చుకొంటివి ప్ర
యమ్ముగ! మృగమెరుంగ చేయనే
దీ! యొకసారి, వాన కని
పించు కెలా! వివరించు మింతయేక!!

• •

మాలతీమాధవము ఉత్పాద్యమా?

- శ్రీ పాలకోడేటి జగన్నాథరావు, ఎం. ఏ.

బ్రహ్మశ్రీ సుల్లాది మార్గవారాయణ కాష్ఠిగారు తమ సంస్కృత వాఙ్మయ చరిత్ర క్రితీయసంపుటయలో భవభూతి మాలతీ మాధవమును గూర్చి

“ఇతఁడు రచించినవి మహావీరచరిత్ర, ఉత్తరరామచరిత్ర, మాలతీ మాధవము, ఇందు మొదటిదానిలోని యిత్యక్తము ప్రఖ్యాతము. రెండవదానిలోనిని మిక్కిమము, మూడవదానిలోనిది ఉత్పాద్యము” పుట, 390.

అని వ్రాసిరి. వీరే యిందలి కథను గూర్చి వివరించుచు ‘మూడవది కల్పితమైన మాలతీ మాధవుల కథ నాల్గయించిన ప్రకరణము’ అని పేర్కొనిరి

భారత, భాగవత, రామాయణ, పురాణములే యితరములను కలంపున కథాసరిత్సాగర మట్టిది కాదను కలంపున ఇతిహాసనిబంధనం ప్రఖ్యాతమే అనుచు మానసారము కథాసరిత్సాగరాంతర్గతమైన మాలతీమాధవముగాని కథను శ్రీ కాష్ఠిగారు ఉత్పాద్యకథగా చెప్పి యుండిరేమో యని నాభావన లేకయీ కథ కథాసరిత్సాగరాంతర్గత మనిపించుచు వారి వ్యక్తపూర్వక వర్ణియుండలేదేమో యనికూడ నను మానింపవలసియున్నది. ప్రతాపరుద్రీయాది గ్రంథవాఙ్మయములలో కూడ మాలతీ మాధవకథ యుత్పాద్యమనియే వ్యాఖ్యానించిరి. కాని కథాసరిత్సాగరమునకూడ భారతాదుల వంటి ప్రఖ్యాత గ్రంథముగా విగ్రహించినచో తదంతర్గతమైన యీ మాలతీ మాధవప్రకరణ తేలికపైత్రము శ్రీ కాష్ఠిగారు చెప్పినట్లు ఉత్పాద్యము కాక ప్రఖ్యాతమే కాదంటారు. ప్రస్తుత మింకాభావన కథాసరిత్సాగరములోని మాలకథతో మాలతీమాధవ కథనక గల

సామ్యమును వివరించుటయే యీ వ్యాసోద్దేశము

యథాతథాయై దేశాటనముచేయు నగవాహనపదక్తుఁడను రాజు గంగానదమునకుఁబోయినపు డచట తనకుఁ గనబడిన యిరువురు బ్రాహ్మణయువకులను గూర్చి మిశ్రబ్రాంతములయ కైపుడని యడుగును. వారు తమ వృత్తాంతములను రాజుతోఁ జెప్పిన కథాసరిత్సాగరములోని పదమాదేశలంకాము ప్రథమ తీర్థంకముగాని కథయే యీ మాలతీ మాధవ ప్రకరణమునకు మూలము

మాలతీమాధవముగా నామకండు మాధవుడు. ఆతని యాంతరంగిక మిత్రుడు ముకరందుడు. వీరి వృత్తాంతములు క్రమముగా ప్రసంగి, ద్వితీయ బ్రాహ్మణమాలక కథతో సర్వార్థవాచియైయుండును కథాసరిత్సాగరములో ప్రథమ బ్రాహ్మణ మమారుని వివాహము ప్రధాన కథ ఈ ప్రకరణములో కూడ మాధవుని వివాహకథయే ప్రధానకథ. ఉపకథగా ద్వితీయ బ్రాహ్మణయువకుని కథ కథాసరిత్సాగరముగా కలదు. మాలతీమాధవము గాన ముకరందుని వివాహకథయే యుపకథ. కథాసరిత్సాగరములో బ్రాహ్మణద్వయముమిత్రులయి నట్లుగా మాధవ ముకరందులు కూడ మిత్రులే

ఇంక నాయికాపాత్రలను బరిశీలించినచో కథాసరిత్సాగరము లోని ప్రథమ బ్రాహ్మణమమారుని ప్రియురాలు మదిరావతియే మాలతీమాధవములోని నాయికయైన మాలతీ. ద్వితీయ బ్రాహ్మణయువకుని ప్రియురాలే ప్రేమి చెట్టునంద లేదు ముకరందుని ప్రియురాలగు మదయంతిక.

కథాసరిత్సాగరములోని మదిరావతియు, ద్వితీయ బ్రాహ్మణ యువకుని ప్రియురాలును స్నేహితురారందు ఇట్లే మాలతీ మాధవముగాని పద్మావతి నగరమంత్రీ పుత్రిక యగు మాలతియు, అదే నగరమునకు మిరియొక మంత్రియగు నందమని నహానిదరి మదయంతికయు కూడ మిత్రురారంగే.

మాలతీమాధవములో మనకొకనవదు కామందరి, ఇద్దరక్షీత, అమృత, అమంగళ, సౌదామిని, ముకరందిక మున్నగు పాత్రలు కథాసరిత్సాగరములో లేని పాత్రలు భవభూతి యీ పాత్రల సొంతకై ప్రయోజనమునకై క్రొత్తగాఁ బ్రవేశపెట్టెను. మందరార్చనపారముగా నానిని వివరింతును.

కథాసరిత్సాగరములోని బ్రాహ్మణ మిత్రులకథ కృంగారాత్మకము. అందు నాయకుడైన వాఁడు మిత్రుడు (ప్రథమండు) అతఁడు దేవరాకుఁ డను నమాత్యుని వేమారుడు. కథసౌకీయమునది. ఈ లక్షణము లన్నియు ప్రకరణమునకుండవలసిన భవభూతి ప్రకరణే తృతీయ తాళికం కవికృతికమ, కృంగారాత్మకమైన నాయకుడు మిత్రోపమానోపదేశావళి” ఈ లక్షణములతో సరిపడుచుండుటచే భవభూతి కథాసరిత్సాగరములోని వృత్తాంతమును తన మాలతీ మాధవమునకు నిలిపివేర్చుచుగా స్వీకరించెను

కథాసరిత్సాగరములోని ప్రథమ బ్రాహ్మణమమారు, మదిరావతియొక్క ప్రణయము యాదృచ్ఛికము. మదిరావతి యొకనాడు తన యస్వతో లలిత యాతరచుగవు విద్యాలయమునకుఁ జోవును. ఆచట వేదాధ్యయనము చేయుచున్న ప్రథమ బ్రాహ్మణ మమారుని యాపవలూపమును జూచి మదిరావతి ముగ్ధరాయయ తాతనిపయ నలభి గొనును. ప్రథమ బ్రాహ్మణమమారుడు నామను జూచి

మరుగొనును. ఈవిషయము తెలియని మదిరావలెయున్న ప్రభముబ్రాహ్మణవమా యని తనయింటికి తీసికొనివచ్చును. మది రావలె తనప్రియుఁ డొంటరిగానున్న సమయమున జూచి తనదాని కూతురి ద్వారా మాలతీ పుష్పమాలను బంతుచు స్వయముగా పెంచిన మాలతీలతపువ్విని ప్రభము వసుమతలను ప్రియమైన వ్యక్తి కిచ్చుట న్యాయముని తలంచి తంపిలి నని గుండ్రము నంపును ఆ సందేశములో మది రావలె ప్రభానుష్ఠిగ వృద్ధయనున గ్రహించిన బ్రాహ్మణవమాయఁ డాచూ లను గండమునఁ దాల్చి నీ చరిత్ర ప్రాణ మలనైన త్యజుండు నని ప్రతిసందేశము నంపెను

ఇట్లు వీరి మధ్య నిర్భాజముగా, యా ద్యచ్ఛిక్షముగా పాసిన ప్రణయభావమును భవభూతి సంప్రదాయబద్ధముగా నొనరించిన యొక్క మాన్యువలన కథాసరిత్యాగిమునకంటె కథావిస్తృతికి, కామం దకావ్యది పాత్రబ్రాహ్మణ్యమునకు మాలతీ మాధవమున నవకాశ మేర్పడినది

మాలతికొండ భూరికవపు, మాధ వుని తండ్రి వేదరా తుండు, బాల్య మిత్రులు, వహాధ్యాయులు, విద్యాభ్యాస కాలమునందే తాను విద్యామంతులైన కొన వలయు నని వారినపుర తమ మిత్రు రాండ్రయిన కామందకి పూజామినల యెనుట ప్రమాణములను చేసికొనిరి. తదనుగుణముగా దేవరాతుండు తనవమా గుండు మాధవుని న్యాయ కాస్త్రాభ్యాస మునకై పర్యవేక్షింపగలమున కంపును. అదే సమయములో నందనుఁ డనుసంక్రమించి తన కిచ్చి పెండ్లిచేయు మని రాజా ద్వారమున భూరి కవపును నిర్బంధము చేయును. రాజామాటను కాడవలేక తాత్కాలికముగ నంగీకరించిన భూరి కవపు తనపేద్రీపీతురాలగు కామందకికి మాలతీమాధవుల వివాహ మెట్లునను జర

పించు మని భారము నామె కప్పగించును.

కావుననే మాలతీమాధవులప్రేమ కథాసరిత్యాగరములోకలె యాద్యచ్ఛిక్షము, నిర్భాజమునుగాక సంప్రదాయ బద్ధమైన వంటిని

భూజనువుచే ప్రార్థితురాయన కామందకి మాలతీమాధవులమధ్య ప్రణయంతరమును నాటి వివాహానంతరమును తనసహచారిణులతో సాత్రధారిణి యగును. కావుననే కామందకి వెంట అనంతికా, బుద్ధరక్షితా, లవంగికారూప పాత్ర బహుళము మాలతీసాధవమున ప్రవేశించినది.

కామందకి పథకము ప్రకారము ఆవంతిక మాధవునకు మలతిమేడప్రక్కనే నివాస మేర్పడును. ఫలితముగా వాత పరస్పరము చూచుకొనుచు ప్రణయ మనస్కులగుదురు 2 కనాళు మదనో ద్వారమున మాధవుండు దేవాలయప్రాంగణమున పొగడఁజెట్టుకొండ కూర్చుండి పొగడఁచులను గ్రుచ్చుచుండును అదే సమయమునకు కామందకి పథకముప్రకారము మాలతిపథజనముతో నచటకు వచ్చి త్రుప్తుపయముగావించి కొంత నడికి భద్రగజమునెక్కి వెడలిపోవును మాలతీ సంవర్ధనము పూజాపూజా కూర్చున్న దగులుండైన మాధవుండు వహళిమాలను తనమెడలో ధరించును ఆ సమయమున మాలతిచెలికత్తె లవంగికవచ్చి యావహళి మాల నడిగి తీసికొనిపోయి మాలతి కిచ్చును

ఈ సంవర్ధనమును కథాసరిత్యాగరము లోని సన్నివేశమును గుర్తవ వేకమా నను. అనంగిక మాధవునడిగి వహళిమాలను తీసికొనిపోయి మాలతి కిచ్చిన సన్నివేశముకంటె నొంటరిగాఁజేర్పిన ప్రియు నకు ప్రేమసందేశమును వ్యంగ్యముగాఁ జెప్పి మాలతీమాలనుపంపిన కథాసరిత్యా

గర సన్నివేశమే ప్రణయస్థిగ్గమై రను నీయముగా నున్న దని నాభావన. రెండు కథలయందును మాలావృత్తాంతము సమానమైనను తనవలపును దెలిపి మది రావలె ప్రియునకుఁ బంపిన మాలతీమాల లోని ప్రణయ భావ వ్యంజితమలవంగిక యడుగగా మాధవుఁ డామెకు వహళి మాల నిచ్చుట యామె మాలతి కిచ్చు వహళిమాలావృత్తాంతములో భవభూతి సాధించలేకపోయె నని నాయభిప్రాయము. అంతియేకాక భవభూతి యే చిత్రితనిమునోకాక స్త్రీజనోచితమైన వహళిమాలానిర్ణయము మాధవునిచే చేయించుటలో గల యాచిత్యమెరుుమో కూడ నాపక దోచుటలేక కథాసరిత్యాగియులో మాలతి వహళిమాలను మాధ వున చిన్మిట్లుగా గారి పోనిండు తదస్మిన్నముగా మాధవుడే మాలతికి వహళి మాలను సాక్షాత్తుగా నిచ్చినట్లుగా గాని వర్ణించుట జరిగియుండినచో రమణీయము గామందకిదేమో కాని తదస్మిన్నముగా లవంగిక వహళిమాలను మాధవునినడిగి తీసి కొని మాలతి కిచ్చుట యనునది కథాసరి త్యాగరములోని నాయకా నాయకులకలె మాలతీ సూధవములోని నాయకానాయ కులు స్వతంత్రులుకాక కామందకికథక ముల కనుగుణముగాఁ బ్రకర్తించు పరి తంత్రులుగా చిత్రించిన దానికి తార్కాణముగా నున్నది.

ఇంక ప్రస్తుతమునకు వచ్చెదము మది రావలె వృద్ధయము నెఱుంగని తలిదండ్రులు మఱియొకనితో పెండ్లి నిశ్చయించుట రాజామాటను కాదనలేక భూరి కవపు సంవదనములతో మాలతినివాహ మును నిశ్చయించును. ఇట్లుగదయ కథల యంగును పరిస్పరానురక్తులయిన నాయి కానాయకుల ప్రణయ భావమునకు విస్తృత మేర్పడినది. తదనంతర కథనుండియే యుధయకథల కాల పోలిక లందును.

ప్రభువ్రాహ్మణ వరూరుడు నిన్న
హయ్యుడై ప్రియురాలి యెడబాలును
సహించలేక యూరిచిరంగల గుడి కడు
రుగా నున్న కటప్పక్షమునకు నురిపోసి
కొనుటవనిష్టపడును, కాని దైవము పంపి
నట్లుగ నచట కొక బ్రాహ్మణ యువ
కుమరచ్చి వానిని రక్షించును

ఇట్లు గడించిన ద్వితీయ బ్రాహ్మణ
యువకుడే మాలతీసూధనముగాని మక
రందుడు ఈ బ్రాహ్మణమహాయువ్యుని
యెచ్చడిన వ్యాజమిత్రత్వమున మార్గవ
మకరందుల మధ్య శాంతిరంగాకి మిత్ర
త్వముగా భవభూతి పరిణమింపఁ జేసెను.
ఈవిధముగా ద్వితీయబ్రాహ్మణయువ
కుడు ప్రభువ్రాహ్మణమిత్రుడవై ధైర్య
మును జెప్పుచు తన కథకు వినిపించును.

యాత్రార్థమై 'వికాల' వేగమునుండి
దేవాలనము చేయుచు కంఠ ప్రాద మను
గ్రామమునకు వచ్చిరిని. అచట నొక
సకలవీరమున పుష్పపనియనున
జేయు నొకయువతి గూపరేఖావిలాసము
లను జూచి కలపుగొంటిని ఆమెయు
వస్తుజూచి కలపుగొనెను ఇంతలో నొక
యెనుఁగు విజృంభించుచు నామెపైకి
రాఁగా నేనామెను రక్షించితిని అంతిలో
నామె చెలిక దైలు వచ్చి యా యువతిని
గొనిపోయిరి నాటినుండి యామె కొల్లకై
విరాళితో నన్నేపించుచు నీకేభూట
భ్రురమునకు వచ్చిరిని

ఇట్లు జరిచిన ద్వితీయబ్రాహ్మణ యువ
కుని కృతార్థము మాలతీ సూధనము
లో మకరందుని పాత్రలో స్పష్టముగాఁ
గనఁబడును

మాలిని నందకున కిచ్చి పెండ్లిజరపు
టకు నిశ్చయమైన వార్త విని సూధనఁడు
కున్యభోద్యాన వనముగ విచారించుచు
డును. మిత్రుని పరామర్శించుటకై మక
రందుఁ డా యువ్యాన వనమునకు వచ్చు

చుండఁగ నొకపులిపోనునుండి తప్పించు
కొని ప్రజలను భీతావహలను జేయుచు
మదయంతికమిదికికూడ వచ్చుచుండును.
ఆ దృశ్యమును జూచి మకరందుడు వీర
త్వముతో భులితోఁ బోరాడి దానిని
జంపి మదయంతికను రక్షించును తాను
పులి చెబ్బలప మూర్ఛింపడును.

కథాసరితాగ్రములో బ్రాహ్మణయువ
కుడు మకపుటేజుఁడు బారినుండి ప్రియు
రాలిని కళించగా మాలతీసూధనముగా
మకరందుడు పులిని చంపి మదయంతి
కి ను రక్షించును పులితముగా వారు పర
స్పరానురక్తులగుట రెండుకథలయందునా
సమాశాంశములే. కథాసరితాగ్రము
లోని మదేభవిజృంభణమును కాగ్రాల
విజృంభణముగా నిప్రకరణమున భవభూతి
పరిణమింపఁ జేయుటలోని యాంతర్యము
మకరందుని సాహసితత్ వాచిచ్చురింపఁ
జేయుటకొఱపని నాభావము

కథాసరితాగ్రములోని ద్వితీయ
బ్రాహ్మణునికీ, వాని పుయురాలికి
మధ్య సంజనిమయిన నిర్దేశకుకమైన
ప్రణయభావ మీ మాలతీసూధనములో
మదయంతికా మకరందుల మధ్య ప్రేమ
భావము కామందకి - బుద్ధగీతల పక్క
కి ములలో సహేతుకమై సంపదితమైన
దని ప్రకాశింపఁచుచున్నది ఆ -
అల మిదాని మేలేన ధగవతి సోఽపి
సహనా మార్గవ్య బాలమిత్రం మకి
రందో నందనవ్యభిగినిం మదయంతికాం
యది సమువ్వసతి, రేతేఖలు మార్గవ
ప్ర్యాధికిం ప్రయంతివతి.

కామంద - నియు కైరతి మహా సా
ప్రియసఖి బుద్ధగీతా.

ఈవాక్యములు బుద్ధాపువేయుచున్నవి
ఇట్లు కామందకేనే నియుక్తరాలయిన
బుద్ధగీత మదయంతికామకిరందుల
మధ్య ప్రణయము కలుగునట్లు సమయాను

కులముగా చూటబడుచుండును పులి
దృశ్యము మార్గసుఁ డయిన మకరందుని
పై కామందకి కి మందబూదకమునజల్లగా
నాతఁడు లేచిపోనును అప్పుడు బుద్ధర
క్షిల మదయంతికతో జనాంతికముగా
నఖి! మదయంతిక! ఏమి ఏమి నీ ఆని
పల్కును. అప్పుడు మదయంతిక సఖి
నాతి మేన మగగా యగ్రా ఏమి మార్గవ
యాతి మపి న జన ఇతి. అనిపించు పలు
కును అప్పుడు బుద్ధగీత అపి సత్య
వానిని ఆనాడు ఆని ప్రకృంపగా న
వ్యావృద్ధ్యైష యువ్యవృత్త్యః పక్ష
పాతిగో భవంతి అని విషయముగా
బహుబుల్బున కాపున నేమాలతీసూధ
నములోని మదయంతికామకిరందుల
ప్రణయము కిథాసరితాగ్రములోని
ద్వితీయ బ్రాహ్మణ, తిత్తీయముల నిర్దేశ
కుల మయిన - నిర్వ్యభికి మయిన, ప్రేమ
వంటిది కాదంటిని కథాసరితాగ్రములో
ద్వితీయ బ్రాహ్మణ యువకుడు - వాని
ప్రేమకుల మధ్య ప్రేమ భట్టుటవచ్చిరిం
పఁచిని మదేభవిజృంభణమున భవభూతి
కాగ్రాలవిజృంభణముగా మార్చి మకరం
దుని సాహసితము, బ్రకటింపఁ జేయుట
ప్రయోజనముగాఁ జేసినను అగన్నివేశ
మునుమాత్రము కామందకి, బుద్ధగీతల
ప. కి మలకు దూరముగానుంచి చిత్రించిన
భవభూతి కాగ్రాలవిజృంభణ చిత్రణము
నిజముగా రమణీయోత్కృష్టమే ఈవిషయము
నకు 'రిమిటీయెక్లిరిం పి మిమయంతికా
మకిరందయోగైవా' దద్య సంకర్షనమ్
అను చిహ్నార్థములోని కామందకి
మాలతీ సాక్ష్యము.

ఇక ప్రస్తుతాంశమునకు వర్తము.
బ్రాహ్మణ యువకు లిట్లు తమలో తాము
సంభాషించు కొనుచుండఁగా సంగళ
వాద్యముతో నఖి సమేతయైన మదిరా
వతి పెండ్లిమాకురై గంగా తీరమునఁగల
కామదేవుని గుడికి వచ్చుచుండును.

అప్పుడు ప్రథమ బ్రాహ్మణ కవయోదకు రెండవవానితో నేనీ ముగింపుకై యుని పోసికొంటి నని చెప్పును ద్వితీయ బ్రాహ్మణ యువకు దేవో యాలోదింది మాతాత్మగా మిత్రునితీసికొని కామ దేవునిగుడిలోనికి ప్రవేశించి విగ్రహముల వెనుకఁ బాగియుంచును. మదిరావతి తనసభి జనమును గుడి ముందుంచి యొంటరిగా లోనికిఁ బోయి, మత జన్యమునందైనను తనను ప్రియునితో కలుపు మని ప్రార్థించుచు ప్రాణత్యాగమునకు సిద్ధపడును. అప్పుడు ద్వితీయ బ్రాహ్మణ యువకుడు ప్రథమనితో 'నీప్రియురాలిని రక్షించుకొని రెండవ ద్వారముగూడ పారిపో' వ్యుని ప్రోత్సహించును. తాను మదిరావతి చేపముధరించి వచ్చి బయట నిలిచిన సభిజనముతో కలిసిపోవును.

కథాసరితాగ్రమలో నతిముఖ్యమైన యీ పన్నితేమునే భవభూతియు తన మాతలిమాధమున స్వీకరించెను. ఈపన్నితేము యుభయకథలకుఁ గల సామ్యమును నిరూపించు ముఖ్యాంశములలోని యతిముఖ్యాంశము.

మదిరావతికలె మాలతియు జీవాలయమునకు నవ్యువారిని పూజించుటకు సభి సమీకముగా వచ్చును కామందః ప్రాప్తా మాతతో ముందుగానే మాధవముగించుట గుడిలో దాగియుంచును. మాలతి లంగికతో గుడిలోనికిఁ బ్రవేశించును. మదిరావతికలె "నీమెయు యత్నస్య తీరిత ప్రణయః పగీయత్యే శాప పరాధ మాత్మానం పరిత్యజ్య నికృతా భవిష్యతి మితి ఏకస్మిన్ ప్రయోజనో ప్రియ సభి! మే అపరిపంధినీ భవతు (పష్టా బ్దము) అని మరణోచ్ఛ్వాసరాలయి అంగికకాళ్ళపాదఁ బడును అప్పుడు లంగిక మాధవునకుఁ గైకవేసి వీరిది తన

(తరువాతి 11 వ పేజీలో)

రాజమండ్రి నామ చర్చ - 2

- డా. శ్రీ జాన్నలగడ్డ మృత్యుంజయరావు, ఎం.ఏ., పి.హెచ్.డి.

మన యూరి ప్రాచీనకమకామము రాజమహేంద్రవరమునియు, అది తరువాత 'రాజమహేంద్రుని'డిచ్చిన వరము(gift) గా 'రాజమహేంద్రవరము'గా మారిన దనియు, అదే నేటివఱకును పండితుల వ్యవహారమున స్థిరపడినదనియు, అది చారిత్రకముగాఁ గూడ సరియైన రూపమనియు, 'రాజమహేంద్ర'యని తెలుఁగు వాఁ డెవ్వఁడును, ఎప్పుడును వాడియుండలేదనియుఁ గ్రిందటివాగ్ధాసమున సోపపత్తి కముగా నిరూపించితిని.

ఈ వ్యాసమున ఆ య ప్రాయము లను బలపఱచు ముఖ్యోదాహరణ సుప్రసిద్ధ చారిత్రకములయు, విద్యుత్ప్రకాశములయు ప్రయోగములకు ఇచ్చుచున్నాను.

'విజ్ఞాన సర్వస్వము' అను బృహద్గ్రంథమున సంధానించిన సుప్రసిద్ధచరిత్రపరిశోధకులు శ్రీమల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ, శ్రీ మామిడి పూడి వేంకటరంగయ్య డా. నేలటూరి వేంక రమణయ్య, పద్మశ్రీ మాటూరి సత్యనారాయణ అనువారి ప్రయోగమును జూడుదు.

'పోలవరమునకును, ది గు న ను న్న కొప్పురు రాజమహేంద్రవరములకును, మధ్య కది వావలు, అదిరితో నడుపఁబడు చిన్న పడతలు మొదలగునవి పోవుట కను కూలముగ నున్నది.' - విజ్ఞాన సర్వస్వము. మూఁడవసంపుటము - పుట 6.

ఆచార్య ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం, బాశండు శేఖరంగారలు రచించిన 'ఆంధ్రుల చరిత్ర - సంస్కృతి' అను గ్రంథములో,

'ఈతని (మొదటి ఆమృతాశ దివ్యవరముని) కాలముననే (922-927) 'రాజమహేంద్రవర' పురము నిర్మింపఁబడి చాళుక్యుల రాజధాని యయ్యెను' ఆంధ్రుల చరిత్ర - సంస్కృతి-పుట 168.

Benaras Hindu University History Asst Professor అగు Dr D C Ganguly, M A, Ph D గారు రచించిన 'The Eastern Chalukyas' అను గ్రంథములో 'Rajamahendra pattana' అని కలదు. పేజీ 162.

ఇక సుప్రసిద్ధ పండితులు శ్రీ ఆర్యద్ర గారు తమ 'సమగ్ర ఆంధ్ర సాహిత్యం' అను గ్రంథములో ఏమిని ప్రయోగించి నాలో చూడుదు.

'మొదట కిక్కి (కూర్పుచాళుక్యుల) రాజధాని ఏలూరుకు సమాపాన ఈ వ్ను వేంగిపురం. తరువాత బెజవాడ, ఆదిత్యులు రాజమహేంద్రవరం'. చాళుక్యులుగం, పుట 4).

'ఆ వేంగీదేశానికి నాయకరత్నమైన రాజమహేంద్రపురిలో దేవేంద్ర వైఖ వంతో పరమోదందంతో అనవరత మహా మహారాజ్యార్షి రాజకులైక భూషణుడైన రాజరాజనరేంద్రుడు పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు' పుట 100.

శ్రీ ఆర్యద్ర నై రెండు రూపములలో మొదటి వానిని ('రాజమహేంద్రవరం') పండిత ప్రయోగానుసారముగా వాడినది. రెండవది (రాజమహేంద్రపురం) నన్నయగారిని గూర్చి వ్రాయు సందర్భముగాన, నన్నయగారి ప్రయోగముతో నుచితముగా వాడినట్టిది.

తొలిగా నన్ను తుమెదలకొని, నేటి వలనను తెలుగువారందఱును వాడిన రూపము 'రాజమహేంద్రవరము'

ఈ 'వరము' అనునది (gift) అనునరమునఁ జివరఁజేరి కాలక్రమమున, అర్థమును గోల్పోయి, గ్రామనామములకుఁ జివర suffix మాత్రముగాఁ జేరుచు వచ్చినది. అందుచేతనే వర మంతమందుఁ గల కొన్ని గ్రామనామముల కిదవిభక్తి ముగా అర్థము చెప్పటకు పిలువబడుచున్నది.

'రాజ మహేంద్ర' అని యే తెలుగు నాఁడును వాడియుండలేదు. అది East India Company వారి Records లోను, కొండలు అంగ్లము గ్రంథకర్తల గ్రంథములలోను, Encyclopaedia గ్రంథములలోను మాత్ర మున్నది. కన్నడిగులు, ఉత్తరాది వారు వాడుచున్నట్టిది అట్టిది మనకు శిరోధార్య మెట్లగును?

రాజమహేంద్రవాదులు ఇటీవల ప్రచురితమైన Gazetteers అను గ్రంథమున 'రాజమహేంద్ర' యని యున్నది చూడఁ దలచుచున్నాడు.

అందు ఒక్క 'రాజమహేంద్ర' యే యేల? మనయూరికున్న 'పేద్రన్న' యు రాజమహేంద్రవరము, రాజమండ్రి మున్నగు నవి యున్నయుఁ గలవు.

అందు 'రాజమహేంద్ర' యందుటకుఁ గూడఁ గారణము. తక్కింద్రియు అంగ్లము కర్తృకములైన గ్రంథములనుబోచి దానిని రచించుటయే.

మనయూరికి 'రాజమహేంద్ర' యనునది యొక్కపేరు కాదు ముందేనో, ఆ గ్రంథమున వాహికొక్కటియే యుండవలసినది. అట్లు లేదు.

కావున అదియు (Gazetters) అస్పష్టమైన నామ విషయమున మనవ ప్రయోగము గాకాలగు.

పండితులకు 'రాజమహేంద్ర' యను శబ్ద మింకఁడున్నదని తెలియదనియు, 'రాజమహేంద్రవర'మని అనునూతనముగా పండితమండలి ప్రయోగించుచుండుటచే దానినే వాడుచువచ్చారనియు, ఈ 'రాజమహేంద్ర' మాత్రమేగాఁ దమచేఁగవఁగొనఁబడిన దనియు 'రాజమహేంద్ర' వాడుక భాషముగా తోచుచున్నది. ఎవరో కొంతమంది కేవలం ద్రపండితులు, అంగ్లభాషాభిరుతులు కానివాఁ 'రాజమహేంద్ర' శబ్దము నెఱుంగరన్న కొంత అర్థముండునేమో కాని, శ్రీ మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ, డా. నేలటూరి వేంకటరమణయ్య ప్రభృతి మహామహు లాంగ్ల భాషానిష్ఠులగుటయేకాక, అంగ్ల భాషా వికారదులను, చరిత్ర పరిశోధన నిపుణులును కాఁ వారి 'రాజమహేంద్ర' శబ్దము తెలియదనుకొనుట మన వివేకవిశిష్టతను చాటును వా రాశబ్దమును బాచియే, 'అది మనయూరి - పండితాంగీకృతిమైన పేరు కాదు, విదేశీయోచ్చారణమున వికృతినందిన రూపము' అని యెంచియే దానిని పరిత్యజించి, తమ గ్రంథములలో 'రాజమహేంద్ర'వర' శబ్దమును వాడియుండి రనుట నిస్సంశయము.

రాజమండ్రి తీసికొని, 'రాజమహేంద్ర' పెట్టుమునుట ఎంతమాత్రము హేతుబద్ధము కాకాలదు. కావున రాజమహేంద్రవాదులు రాజమండ్రి కంటే 'రాజమహేంద్ర' శబ్దము భ్రష్టరూప మని తెలిసికొని ఇప్పుటికైనను తమ పట్టింపు సదలింపుకొని తమ 'రాజమహేంద్ర' పునరుద్ధరణోద్ద్యమము కల్గెదమని గ్రహింపగలరని, అనించుచున్నాను.

(9 వ పేజీ తరువాయి)

స్థానమున నిలుపు మనున అశ్చుడు మాలతిలకంగికి కాళ్ళమీదనుండి లేచిచివరి సంతకముగా లవంగికితో 'ప్రియసఖి! పర్యదా స్మర్తవ్యాస్మి. ఏమి చ మాధవశ్రీ! స్వహస్తనిర్వ్యామనోహరా కవితో చూలా చాలతీసివెట్టికేసం (ప్రియసఖ్యా ద్రవ్యవ్యా. పర్యదా మృదయేన చ ధారణీయా.' అనిపలికి అవంగికి స్థానములో నున్నమాధవుని మెడలో చూపేయనున. వెంటనే లగ్నా భరయై ప్రక్కకు మాలతి తొలిపింపును. అదేసమయమునకు కామం దకి ప్రతీహరిద్వారా రాజా పంపినకస్తూరి భరణ మాల్యదులను గ్రహించి నుడిలో నిలిక మృదును దూరముగా నిలిచిన మాలతిమాధవులకు గాంధర్వనిధిని పెండ్లి చేసి నుడిరెండవద్వారము నుండ పారిపోయి 'వచ్చా! మాలతిమాధవ! ఇతో నిగర్తవ్యశ్చగ మానేన అస్మద్విహారికాయాః పశ్యాదుద్వానవనే గమ్యతామః. ముని హితం చ తత్ర వైవాహికం ద్రవ్య జాత మవలోకితయా.'

అని యాజ్ఞాపించున. మిగిలెందుని జూచి కామందకి.

వర్తన! మకగంద! ఆశీ నైన మాలతి నైపశ్యేన అపవాదయ స్వ పరిణయ మాల్యానమ్. అని యాజ్ఞాపంపఁగా వాతఁడట్లేచేసి బయటనున్న సఖిజనముతోఁ గలిసిపోవును.

ఈసన్నివేశములో కథాసరితాగర సన్నివేశముకంటె నెవరేపురములన్నను ప్రధానాంశమున మాలతిమాధవసమానముగా నున్న దనుట నిర్వివాదాంశము.

(ప త మ)

వేమన్న పదం

- (శ్రీ బి. మనోహర్ రావు, ఎం. ఏ

ధర్మగ్రామాలు మాడిందిటిని
 త్రింగం అంటారు. వీటిలో చేనికి పెద్ద
 కీట వేయాలి భారతీయ దానినికలు
 'ధర్మ'మఖ్యమంటారు ఆధునిక పాశ్చా
 త్యదార్శనికలలో 'కార్న మార్కు' అని
 అనిక విధానాలను బట్టి సంఘంలోని
 ధర్మక మంత్రాలు, నిష్క, నియమాలు
 ఏర్పడుతాయని నమ్మించారు మనసిక
 తత్త్వ వేత్త 'స్ట్రాండ్ ఫ్రాయ్డ్'
 మనన వ్యాపారాలన్నింటికి కామమే
 ప్రధానకారణమంటారు ధర్మం యొగ
 ధర్మన్ని బట్టి, అర్థం సాంఘికవ్యవస్థను
 బట్టి మారుతాయని కామం మనవుని
 నైజగుణం, మనిషికి స్పందించే వృద్ధుల
 ఎలా ఉండాలి అవ్యవయంలో కామం
 కూడా ఆలా వుండాలి ఇది వేమనగారు
 స్పష్టంగా గుర్తించారు.
 కామిగాని వాడు కవిగాడు రచిగాడు
 కామయైన వాడు కవియోగా రచియోగా
 విశ్వదాభిరామ విమర వేమ!

కామి అనే పదానికి కామదడు.
 మిక్కిలి మగవల లవాడు, కోరికగల
 వాడు, స్త్రీకి వశుడగు మగడు అనే
 అర్థం వచ్చాయి వేమనగారు ప్రబోధం
 చేసి సంపారయోగం కనుక భార్యకు
 వశవర్తమైన భర్త అన్న అర్థం పోవగు
 తుంది వేమనగారు ప్రకటించే కామం
 విచ్ఛలించిది కామం కాదన్న సంకల్ప
 రూపి వైపునది.

కవి అన్న పదానికి కవిత్వం లేవారు,
 పండితుడు, అనే అర్థాలువచ్చాయి కామి
 కానివాడు పండితుడుగాడు, అంటే
 మార్గ దన్నమాట. కామిగానివాడు
 రచితుడుగాడు తాను వెలుగు లీనలేడు.
 కామయైన సంపారయోగి జీవన
 పాండిత్య ముచ్చుకుంది కర్మపాతయైన
 రచి లాగలో వ్యాపారాలను వీలించు

నేర్పరి కాగలడు. తాను వెలుగుతూ ఇత
 రులపై కాంతులు చల్లగలడు కామిగాని
 వాడు మోక్షమార్గంవైపుపయనించలేడు
 వేమనగారి కాలానికి పురుషార్థంలో
 'మోక్షం' కూడ చేరిం దన్నమాట కామ
 కాన్త్రం వినిచించిన వాత్సల్యమును
 కాలంలో త్రికన్తమే ఉండేది ఆకాన్త్రం
 గో ముట్ట మొదటి మూత్రంగా 'ధర్మగ్రా
 కామేభ్య నమః' అని మాడింటికి నమ
 స్కారం చేశాడు వేమనగారి ఉద్దేశంలో
 మోక్షమంటే సుఖోపగతికాక తిలుసు
 వందాం ఆయన కామపురుషార్థాన్ని
 యింకాకానియోగాకున్నాడు
 కామయైనవాడుగుడు ఘనుడు కాదాయనా?
 కామయైన విష్ణుఘనుడు కాడే?
 కామిగాక ఘనుడు గలపతి కాదాయె
 విశ్వదాభిరామ విమర వేమ!

త్రిమాస్త్రులో ముగ్ధులైన వారి
 వామలు ఇద్దరూ భాగ్యం వశవర్తమైన
 భర్తలే

'పదతి మోక్షనోకడు' అన్న పద్య
 ములో ఈ సంకల్ప వైపునే చెప్పారు
 శివేశ్వరులు కామవర్తనంత మూత్రం
 వారి ఘనత ప్రమాణిగిపోలేదు. భూజులు
 అగిగోలేదు. గలపతి కామిగాడు అందు
 చేరి, ఘనుడుకాలేకపోయాడు ఈపద్యం
 గో వేమనగారు కామప్రశంస మాత్రమే
 కాను అంగ్రదేశంలోని మలిచిరిత్రిమ
 కూడ నూచిస్తున్నారు మనదేశంలో
 కైక, కైఫ్, మతాలే ఎక్కువ ప్రచార
 లంలో ఉన్నాయి ఈ రెండింటిలోపాటు
 కాత్తిమ, గానాపత్యము, సారము,
 కాళాలము అనే నాలుగుమతాలనూడా
 ఉన్నాయి ఈ అరింటిని పుణ్యతాలు
 అంటారు. కానాపత్యం అనేది కొన్నాళ్లు
 మం తెలుగు దేశంలోనూ ఉండేది దీనిని
 అనుసరించే వారు వామచారులు.

కాంతికులు, ఉన్నత ఉచ్చిష్ట గలపతిని
 ఉపాసించుతారు. వారి కట్టుబాటులేని
 కాముక వ్యాపారమే కాని సంసార
 యోగి కావలసిన 'కామం' కాదు.
 అందుకే ఆ మతాధి దేశక గలపతి
 ఘనుడు కాలేకపోయాడు. కామికి కట్టు
 కొన్న భార్య అవసరం.

కంటి మంటచేత కామని గాల్చియు
 పెంటి బావలెడు పెద్దవేయి
 పెంటి బావినట్టి పెద్దలు కలగొ
 విశ్వదాభిరామ విమర వేమ!

గర కంటుడు కామదహనం చేసిన
 వాడే అంటే సీతకాముకత్వాన్ని జయిం
 చినవాడే. కాని ఆపెద్ద దేవుడంటివాడే
 భార్యతో ఎడబాటు భరించలేక ఒక
 ఆలిన శైలికించు కొన్నాడు. ఇంకో
 సరికే సగంమీర ఇచ్చాడు పెళ్ళాన్ని
 విడిచి పెట్టిన వాడికి పెద్దరికం ఉండదు.
 శివుడంటి వాడికే ఇది చెబుతున్నప్పుడు
 సామాన్య జనానికి ఇది శోభార్థమే.
 బమ్మెర పోతరా కూడ స్త్రీలమామల
 బానాలను శివుడయిలా గెలువలే దని
 భాగవతిం అట్టమ స్కంధంగా ఇలా
 చెప్పాడు

కామ గెలువవచ్చు కాలాని కాలచ్చు
 మృత్యుజయము గలిగి మెలియవచ్చు
 అనువారి మామలంపా గెలువంగ
 కళిమగాగు త్రిపుర వైం కైక.

మనవునిగా నైజగుమైన కామాన్ని
 కాదన్నవాడు మనిషి కాడు. సమాజ
 భావాలను ఆసమాజ పద్ధతులతో కట్టి
 వేర్పా మనకోడండం అనివేకం

కరక కావలు గని కానలు విగ్గిట్టి
 కాంత విడుచు కైల్ల కానిగుణము
 వెంపలి కరు గట్ట వేవంద ముండునా!
 విశ్వదాభిరామ విమర వేమ!

కర్కాయను సంస్కృతములో
 వారికి అంటారు. 'దశమతా వారికలి'
 అంటేకర్కాయ పదిమందికల్లులపెట్టు,
 ధన్వంతరి రచించిన సర్వసధి గుణ

కల్పకం అనే నైద్య నిఘంటువులో వారీ
తే ముఘ్యకాం మారేవ హితకారిణీ
అని ఉంది. 'ఉన్నీలీని బుద్ధిబలేంద్రియా
నాం సద్బుధిరీ' అని వారీతే అక్షరాలు
చెప్పారు. ఇంద్రియనిగ్రహం ఇవ్వడంతో
పాటు పర్వరోగాలకు వారిస్తుంది. కనుక
కర్మాయను వారీతే అంటారు. కామం
కూడా ఒక పెద్దబియ్య అని, అది కర్మా
యలు తీవడం వల్ల వదులుతుంది వని నమ్మ
కమా అవసరమౌతూ ఉంది కర్మా
యలు తింటూ కచ్చదాలలాగ కచ్చులు
దిగింది కాంతలకు వివర్తించడమే కాని
గుణ మంటున్నారని వేమనగారు. ఈ
విధంగా కామూర్తి జయించడా మను
కోవడము వెంపర చెట్టుకి ఏనుగును కట్టి
పారేర్చా మనుకోవడమే. 'పేని గడ్డి కట్ట
నేనుగు నిలుచునా' అన్న పాఠాంతరం
ఉందిగాని ఇది వేమన్నగారి మతానికి
విరుద్ధం. గడ్డివంటి లెట్టి కట్టదామేమనను
అనే ప్రమాణాల కంటేని ఆయన చాలా
ఇతరత్రా చేశాడు. గడ్డిపోవలు పెరి
కట్టిన వాటితో ఏనుగును కట్టవచ్చునని
వాణి భావం. కనుక ఈపద్యములో 'పేని
గడ్డికట్ట' అన్న పాతం కన్నా ఈ కుంపరి
తరుగట్ట పాదుపాతం అని భావించాలి
కాంతకు విడువకూడదు అన్నదే భావం.
కాంత విడవ నియ్యదు అందుకే

కాంచనంబునైన కాంతలనైనకు
బ్రహ్మనైన బుద్ధు రివ్వు తెగులు
తోయజాక్షి విడువ దొర యొక్కడునులేడు
విశ్వదాభిరామ విమర వేమ!

కాంత కనకాను రెండూ కామూర్థి
పురుషార్థాలకే ప్రేరణలు. ఈ రెండింటిని
యాత్రే బ్రహ్మనైనా నివృత్తెగులు పుడు
కుండటం నిమ్మ అంటే తిక్క. ఉన్నాడం
నిచ్చి నిజమే, కలచిన ఆదిని మారమైతే
పిచ్చైర్తించగలడు. అందుకే తోయజా
క్షిని తెలుసుకొర యొక్కదూ లేడని వేమన
గారు అంటున్నారు. కేరకతోట
'కాంతమీద ఆక, కనకంబునై ఆక లేని

వాడు పుడమి లేకవాడో' అని చెప్పారు.
ఈపద్యాలన్నీ ముగవాడి అధిక్యం ఉన్న
సంఘంలో చెప్పినవి ముగవాడికి అడ
దానిమైన కూడా కామం నైజమే. ఆ
సంగతి వేమనగారు ఇలా చెప్పుకున్నారు.
ఇంటి కాంచెనేని నింతక యనరాదు
కామకమ్మి తక్కు కరగినట్లు
వట్టిమోహ విట్టు రట్టులు కేయు రా
విశ్వదాభిరామ విమర వేమ!

అడవి కామంతో చూచిందంటే వాని
పర్వకసానం లేకకా చెప్పలేం ఆమె
మానవభావం తక్కుకరి పోయిట్లు
ఆమె చూపుల న్నాలకి కరగిపోతానంటే.
వాల్కిదరికి వరసా వారి వదిలితే సరేనని
లేక పోతే ఆ వట్టి మోహంవల్ల నిందల
పాలు కాక తప్పదు. రట్టు అంటే నింద.
అపకీర్తి, ఉపద్రవం, అపద, గోల, అల్లరి
చొరవ, సాహసం అనే అర్థాలున్నాయి.
మోహం ప్రబలమైతే అతీర్పుకోవడానికి
సహజైన మార్గాలు లేకపోతే మేని చెప్పిన
అర్థం లన్నింటితో అనర్థం వాటిల్లిక
మానదు. అయినా అదను మానుకొని
అజలు తీర్చుకొనేవారు లేకపోలేదు.

అడ నెరిగిన ముగన అనుబెర్లు చను బెర్లు
ముదము లోడ మగని మోహ మెరుగు
విభుని శ్రేష్టగుణము వేర్వేలా నెరుగునా
విశ్వదాభిరామ విమర వేమ!

సమయం, సందర్భం తెలిసిన స్త్రీకే
పాధ్యాపాధ్యాల, సగసరలు, చనువు
తెలుస్తాయి అటువంటి ముదితకే మగని
మోహం తెలుస్తుంది ఆమె అది తీరు
స్తుంది మగని వలెత్తులోని మంచి గుణాలు
మగ వారికి తెలిసినట్లు వెంటాడితే తెలు
స్తాయో ఆమె దృష్టినిపక్కదూ డబ్బు
మీదనే ఉంటుంది. ఆమె జీవితంలో ఆర్థ
కామాలు గెంచూ విడిచిదిగా ఉండవు.
కామపురుషార్థాన్నీ ఆర్థసంపాదనక
వినియోగించుకొనకలసిన పరిస్థితిని సు
ఖం సృష్టించింది. మోసపుని! కాంతా
కనకాలనైన ఆకపున్నా వారకాంతక
కనకంబునైనే ముక్తక. అది ఆమె

జీవకోపాధి. పశువులైనను సరే ముందు
మేకను గురించి కాగ్రత్ర వడతాయి...

కడుత్తునిండ తవుకు గంపలోలెట్టక
చమ్మముట్టగిడు తమ్మ బగ్గె
వారకాంత విటుని వలచునా యూరక
విశ్వదాభిరామ విమర వేమ!

పడుపున్నుత్రి అయినా కడుపునాటి
కొండమే కొటివిట్టలూ మాటికొరకే
అన్నది లక్షరాలా నిజమైన సామెత.
మనిషి బలికాలి. బలికదాని! తిండికా
వాలి. అసలు సమాజంలో అందరికీ
అవకాశకరణలో సమాన అవకాశాలే
ఉండేవి. వ్యవస్థా మారి మారి కొన్ని
వర్గాలవారికి కూర్పున్న చోటనే కూడు.
కొన్నివర్గాలవారికి పాటుపడినను పట్టె
డన్నంవోరకడు, ఇట్టి అసమానతల వ్యవస్థ
ఏర్పడింది. అదిమసమాజం నుండి మోస
పుడు పాదుజంటువులను మచ్చిక చేసుకొని
పోకర్వంతరమైన జీవనం గడుపుతు
న్నాడు. పాడికొసం కొన్ని జంతువుల
పోషణ, సాపాటుకొసం, కొన్ని పాటుల
పెంతుకం సంఘంకో అవసరమైంది.
పాడికొవులు ఎలాంటివో పశువువలె
యూ అలాంటివారే ఇద్దరికీ భుక్తి
ముఖ్యం. అది గడించివంతరకే పెంచు
కున్న వాడికైనా అటలు సాగుతాయి.
అంతా బజారులో వలపు కొనుక్కొ
డం అనివేకం

వలపు కలిగి వేటి వనజాక్షి, యధరంబు
వంచదారవప్ప పొలలప్ప
చూరి ఫలరసంబు నాటి సమాసంబు
విశ్వదాభిరామ విమర వేమ!

మరులుగొన్న ముగన పెడవి అనగానే
చాయగా ఉంటుంది. అధగపావాన్ని
ఆ పాక నుధురమైన వాటితోనే వేమన
గారు ఉపమించారు. కొన్ని పదార్థాలను
కొరికి న మలితేగాని వాటి దుది
ఆస్వాదించలేము కొన్ని నోటిలో
వేటికొగానే వాటి దుది ఆనంద
ముస్తుంది. కంచదార, పాలు, పక్కరసం,
(తరువాయి 16 వ పేజీలో)

జానపద గేయ సాందర్యము

- 'భారత్ప్రీతి' శ్రీ వెం.దండ సత్యకారాధ్యాయ, ఎం పి

జానపద కవిత్వమునకు గేయత్వము పూవునట్టి తావివంటిది

జానపదుల గేయముల రచయితగా వ్యవసరించు అనగా అది తనంతలానే పుట్టునని లేక తన ఎట్టుకొనకారణము తానే అంగీకరించిన A folk Song composes it-self' అన్న అభిప్రాయాన్ని వెలసింది

వృత్తజమున పొంగులాడారు భావమునకు ధ్వజాత్మక మగు రూపము 'జాన రాగము' దానిలోనుంచి గాన, దాని తర్వాతగాని యము జనింపకు లేక అము అంగీకారము మేరకా యుక్తమైన ఆ జానరాగాలకు పదాలతో విలసిల్లుగేయముగా పరిమిస్తుంది అనగా భావయుక్త వర్ణనాకమైన ఆ జాని రంగమునందే పదాలు శబ్దాలు ఎన్నికై మేళంగా ఒక గుండక భావమును ప్రతిబింబించి గేయముగా భాసిల్లనని వుచున్నది

గేయముయొక్క పుట్టుక ఈవిధముగా జరుగుచున్నందున గేయమునకు అయ ప్రాణ మగుచున్నది జానపదులు అయను గూముగా చెప్పబడతాననే అతివి భావము గేయత్వమున సంకరించుకొనుచున్నది

జానపద యోగ్యత తాలవలకు పుక్తియుతో లేక పుక్తియున కివగలుగుముగా జరుగున కవిత్వమునకు గాని కావ్య నియమములకు గాని లోబడి సంగదు అంగులక జానపద గేయములంగు కావ్యలకు ములల పెదపట నిరుపయోగమైనవిని పుక్తియున కనుగుణముగా గేయత్వప్రతి జరుగుటవలన పుక్తియునకున్న కాలియ లాక్ష్మికైగా గేయమునకు సంక్రమించును అందువలన గేయ మొక పుక్తియునవలె కదలాదును

సాగను గులుకును తత్కారణముగా నీ గేయములందు అచ్చమైన అందమును పెదపట యుపయోగకారి రసానందము గ్రోలుటయే వీటికి ప్రయోజనము కనుకనే శ్రీరామరాజుగారు తమ 'జానపద గేయ సాహిత్య' మంకు 'కాళియలతో' గూడి ఈ గేయాలు శిష్టసాహిత్యమునకే కాక సంగీతమునకు గూడ అది రూపము లని భావించవచ్చును అచ్చ కన్న అభిప్రాయమును వెలిపిచ్చారు

శిష్టసాహిత్యము మాధుర్య విశ్వవదతి అశ్లేషక స్థానము నాక్రమించుచున్నది ఈ విధమక కవిత్వపద్ధతి సంస్కృతము నుండి తెలుగునకు సంక్రమించి నట్టిది ఒకరకముగా నీ పద్ధతి సంస్కృతమునకు పవీరవంకగా అతిశయవంతగా తెలుగునకు అతీ లేదనే చెప్పవలెను శిష్టసాహిత్యము కొంత తెలుగుదానిని కోల్పోవుచున్నది అందగృహుకనే అనిపాదా ఒక్కొక్క వలన గచ్చున అదే సమయమున పాప త్యాగం గైత వనకు శోభించుదియు అదే జనులకులమై చక్కగా గలిపడిన పద్ధతి యగుననే పామరుల కథికాదరణీయ మగుననే యున్నది లేకప్పుడ మున వెలసి జానపదులతో నల్లుగాని పోయి వేయ పద్యాలే ఎంగులకుదా పారగమలుగా కేంద్రీకరమవును ఈ కేళి కవితల నుండియే జానపద గేయము లును నుద్బవించినవి కదా అభిప్రాయం యిది ప్రాయము!

జానపద రచనకు పధానాలంకారము గేయత్వమే శిష్టసాహిత్యరచనకు వలెనే అలంకారములై వెనకకువీసిన పని లేదు నాగవృత్తమువలన సర్వమువలె ఈ గేయత్వము వలననే పామరుడు ముగ్ధ

ముగా నాకృష్టుడగును శిష్టరచనమున గేయత్వము తప్పక కాతమే కనుకనే పామరు నాకృష్టుడగుట జరుగదు ఒక వేళ శిష్టసాహిత్యము నందలి పద్యముల పైనను చక్కారాగయుక్తముగాపొడి నచో నా పామరులే మరల నాకర్షింపబడును పామరుల నాకర్షించునది ప్రధానముగా గేయత్వమే నని దీనివలన తెలియుచున్నది

అట్లు శిష్టసాహిత్యమందలి పద్యముల వలన నాకర్షింపబడన పామరుడు మిలి కొంతకొంత అందలి పాండిత్య ప్రకర్షిత ధర్మముగాక కొంత వికర్షింపబడుచున్నాడు అగుచుండుటకు గాని జానపద గేయములందు పాండిత్యప్రకర్ష యున్నదే లేకపావుట వలన అక్షింపబడినపామరు డెట్లులే యుండిపోవును

పాండిత్య ప్రకర్షకు శిష్టసాహిత్యముతో నున్నంత స్పష్టితాని సంబంధము పామరు మౌనత్వముతో లేదు కనుక శిష్టరచన పామరుని దూరముగానే యుండిపోవలసి వచ్చుచున్నది కనుక ఈ పాండిత్యప్రకర్ష ఎంత తగ్గితే కవిత అంతగా పామరుల నన్నివారిమన నని తరియచున్నది అందువలననే జేమన పద్యాలు జానపదుల వృత్తయులలో క్లిగినివాన కేంద్రమొకసారింది

నాన్నముగా పేర్కొన్న పాండిత్య ప్రకర్ష బుద్ధికి వగును పెట్టుటకే యుద్దేశించుండిట్లు తోచును జానపద గేయము అందలి లేకపావుటనే నాటిగా వృత్తయమునకు చేరువయి పోయి గూర్చునదియై యున్నది 'నా మిగిన ప్రాప్తా'ల కి జంది వేలక అచ్చులుగా ప్రయోజన మీ చేరిన వీధుల నింక దానికి లిఖిత రూపమున్న నేమి? లేకన్న నేమి?

జానపద రచనకు గేయత్వ మలంకారముయినట్లే ఆ గేయమునకు Refrain లేక పల్లవింటి ఊతపదము (వలలో, ఉయ్యలో మొదల) అలంకారముగా

మనీషిపలు క్యాబలర్ దాక్షిణ్యం తీ
నితకమర్చి కృష్ణమూచారి సభా ప్రారం
భం కావించినాడు 'సమాలోచన'పత్రిక
ఇదివి రసాస్వాదనం చేసే మనమందరం
చేరగల ఆనందదాయకం వ్యాసాలు
విమర్శలు కలిగితల మున్నగు విషయాలతో
ముందుకరావలసికి సాహిత్యశ్రుతి విలువ

అను గ్రంథం బొమ్మకర్తనును వివరించే మార్గదర్శినియైన పుత్రిక యిగి. చనువరు అను సాహిత్యకృష్ణ కలిగించడం వరకు లక్ష్యంగాగల ఈ పుత్రికకర్తలు లేకుండా ప్రచురింపబడడం విశేషం. ఆది శ్రీ కృష్ణమూలం వర్ణనాశీలం

దాట్లకు శ్రీ బొమ్మలొడ్డ మృత్యుం జయరావు, ఎం ఎ, ఎ.ఎ.ఎ. డ గారు 'కమాలో' కవిత్వం ప్రత్యేక సంచికను అమ్మిరిమ్మ 'ఇంకని వ్యాపాల' సేవల్ని స్పృహల్పక ఉపయోగించే విధంగా ఉండడం విశేషం పుత్రికాధిపతి స్వయం గా పండితులకావడం ఈ పుత్రిక విశేష తిగి గల ప్రధాన కారణం' ని తెలియ

కల న్యకేళిగల సాహిత్యక కృత్యమ నటా ఆయన (1908) కుల్యాద్యం గారు ప్రపంచీయై తల్పక ప్రయోజనాలకుగాక కృత్రి ప్రయోజనాలకు కట్టుబడి 'సమాలో' చిన ప్రాసకావ్య అను ఆధునికత విశ్రుతికరించి గూ సాహిత్యాధిలామ కలిగించడమే గూ కవిత్వం చేసే వారికి సుల్ప వెలుగులని తీసుకువరడం సంకీర్ణ మున్నగు లలిత కళలకు ప్రోత్సహించే దం ము లకుగా ప్రాస వాధునిక సాహిత్య సంస్కృతులకు ద్వంద్వమే నిజమందున్నది అని వికలించి పుత్రికాధిపతి తిమ కుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాడు

పుత్రికాధిపతి శ్రీ బలుసు సీతా రామకృష్ణ గారు ప్రస్తుతం కేసం లో కానకమ్మ వివిధ రంగములలోని ఆర్యుత్తలను అతి కఠినతను అతి సూచనము లకు ఖండిస్తూ 'సాహిత్య' వేద కర్మ ముగిస్తే 'ప్రేమల సమా' 'న ప్రధాన లక్ష్యమని తెలిపి లాభ-ప్రయోజన పథంలో నిమిత్తం లేకుండా సాహిత్య మూలతో నిమిత్తం లేకుండా విమర్శన దృష్టితో ఎత్రిక నడంబడుచున్న విధమున వివరించినారు

అనేక రంగములలో ప్రముఖులైన శ్రీ సునాదేవ మూర్తి ప్రకాశరావు, శ్రీ చేయ్యం వెంకట్రామయ్య, శ్రీ దాక్షిణ

హిందూ రామమూర్తి, శ్రీ ఆర్. వి. పెండ్యాల, శ్రీ సన్నిధానం నరసింహాచార్య పుత్రికయందలి విషయ వైవిధ్యమున వివరించి ప్రశంసించి కుభాకాంక్షలు తెలిపిరి

అనంతరం శ్రీ ఇంద్రగంటి అన్నయ్య కావ్య, ఎం ఎ గారి ఏకపాత్రాధిపత్యం రమణీయ గా జరగినది.

శ్రీ సహాయ కార్యదర్శి శ్రీ సి నరసింహాచారి, ఎం ఎ, ఎం ఎడి, ఎల్. గారు లోయల అతిగలకు వర్తించు స్వాగతి కుపరిచి చివర వందన ముర్చుణులు గావించిరి

(వి. య. యన్)

0

గ్రంథావిష్కరణ సత్కార సభలు

ఇటీవల దువ్వూరి రామకృష్ణరావు (ట్రస్టు పక్షమున శ్రీ రాచకొండ వెంకటేశ్వరయ్యగారు రచించిన 'స పవన సుస్మారము' గుంటూరు ముద్రామృత్యు కావ్య గారు రచించిన 'గంగాకావ్య శత కము' అను గ్రంథములు 11-11-81 తేదీన గౌరవి గ్రంథాలయము కరిగిన కథలో అవిష్కరింపబడింది సభకు సుప్రసిద్ధ విద్వాంసులు శ్రీ శేషిల్ల మూర్తి ప్రకాశకావ్య గారు అధ్యక్షత వహించిరి

ప్రసిద్ధుల శ్రీ మధుసూదనంతుల సత్య వారాహుళ కావ్య గారు ఈ రెండు గ్రంథములను అవిష్కరించి సాహిత్యరంగా ముగా గ్రంథరచయితల ప్రజ్ఞావిశేష ముల నుగింపించి తమ అభినందనములను తెలిపిరి ఈ సందర్భమున మువ్వూరు కుమారాధ్యక్షులకు రు 116 లు చొప్పు నను అధ్యక్షుడైన వ్యాఖ్యాతలైన శ్రీ ఎం విశ్వేశ్వరకావ్య గారికి రు 100 లు విజయ గల గ్రంథములు నిచ్చి సత్కరించిరి.

ట్రస్టీ శ్రీ హిమమాలి మూర్త్యుకారా యోగ మూర్తి వ్యాకరణంపల్లె-చూ సుబ్బ అకాదమ్యాలను కార్యకలాపములను వివరించారు

కర్వక్తి శాస్త్రి అనంతపద్మవ్యాధికావ్య శ్రీ గుంటూరు భామమూర్తి కావ్య గారి వాడ అధ్యక్షులు శ్రీ డి. రామచంద్ర రావు, ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ రిటైర్డ్ సుస్మారక అచార్యులు శ్రీ డా. తేలూరి సుబ్బారావు మున్సిసివారు యిందు పాల్గొన్నారు

శ్రీ శేషయ్య పండిత్ శ్రీ చింతూరి విశ్వనాథకావ్య, 'నందన సమర్పణతో' సభ ముగిసింది.

•••

(18 వ పేజీ తరువాయి)

తన అటువంటి పదార్థాలు ద్వియూరాలి పెడని ప్రేమ ఉన్నప్పుడు ఈ మధుర పద్యాలలాగ తిమ్మగా ఉంటుండటం ఈ పద్యంలో వేమన గారు వాడిన 'పాప లప్ప' అనే ప్రయోగానికి 'పాపాళో' అనే అర్థము ముగిస్తుంది.

ఈ విధంగా వేమన గారు అనాటి మత సాంఘిక దురాచారాలన్నింటిని చది చూచి చెప్పిన మహామనీషి. ఈతడు వాస్తవముగా ఒక గొప్పకవి అని చెప్పు, శోధనము ఇతని పద్యములు ఒక పురుగు క్రమముగా లేవనెత్తిన అరిమిదిగ పంకోధన చేసినవారు చాల తక్కువ రాళ్ళ పల్లి అనంత కృష్ణకృష్ణ వేమనను గూర్చి చాలా పరిశోధన చేశారు

ఆంధ్రకావ్య ప్రాచీన దొరగారు కూడా వేమన పద్యాలను గెండుతేనెల పైగా ఇంగ్లీషులోనికి అనువాదము చేశారు.

•••

హుషారు క్లబ్బు, రాజమండ్రి.

(రిజిస్టర్డ్ 1985)

ఆహ్వానము

24-11-81 తేదీ నుండి గత వారం నాడు కాల గం 5-00 లకు శ్రీమతి లక్ష్మీనాగమ్మ కాన్వెంట్ లో హుషారు క్లబ్బు యాజమాన్యము 'రాజమండ్రి' పేరుమార్పును గురించి వర్ణించే నిమిత్తం సభ జరిగినది (18-10-81 తేదీ సభకి Continuation గా)

సభ్యులను ఎవ్వరూ తమ తమ అభిప్రాయాలను సహేతుకంగా వివరించవలసినదిగా ఆహ్వానించుచున్నాము ఎల్లరు విచ్చేసి సభను జయపాఠమున ముగియించుకొనుటకు ప్రార్థనలు

రాజమండ్రి,
16-11-1981

కార్యనిర్వాహక కమిటీ
హుషారు క్లబ్బు

MAHATMA GANDHI HINDI AWARD

Mahatma Gandhi Hindi Award of Rs 1000/ will be given for the Original Hindi Works of South Indian Hindi Writers Published during the year 1965 70 Writers and Publishers are requested to send three copies of the books to Dr Saragu Krishna Murthy, Professor and Head of the Department of Hindi, Bangalore University, Bangalore 560056, on or before 31-12-1981

Chk 30-10 1981

Dr Saragu Krishna Murthy,
Professor & Head of the Department of Hindi.

అక్షరములు —

గంపాదకుడు, విద్వాన్ బులుసు సీతారామశాస్త్రి

రెడ్డి కలెగర్స్ క్వార్టర్స్, వి.టి.ఆర్. కాలనీ,

68-7 ఇమ్మిసుపేట, (శ్యామరాజు గారి వద్ద),

రాజమండ్రి - 1

